

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 960 Lej

Fél évre ... 480 Lej

Negyed évre ... 240 Lej

Havonta ... 80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Bizzunk a lejben!

Írta: Făcuraru Brutus,

az aradi kereskedelmi és iparkamara titkára.

Sokan vannak, akik a gazdasági konszolidáció terén elért eredményeket nem ismerve, vagy igazi értéküket nem ismerve fel, ma is indokolatlan bizalmatlanságot mutatnak a lej életképességével szemben. Valutánk értékcsökkenésének főbb okai a következők voltak: 1. a szabályszerű aranyfedezet nélküli bankjegykibocsátások; 2. az ércfedezet hiánya, minthogy az 1916-ban Moszkvában elhelyezett aranykészletet a bolsevikiek nem szolgáltatották vissza; 3. a külföldi tartozások rendezése körül mutatkozó késedelem.

Az ércfedezet nélküli bankjegyek kibocsátása az 1921. év végén megszűnt; a kibocsátott és ma forgalomban levő bankjegyek — 30 papírelj számítván egy arany leire — a Banca Nationalának ma birtokában levő ércfedezettel a szabályszerűleg megkívánt 40, illetve 33 százalékos fedezetnél nagyobb fedezetet találnak. Az állam is rendezte csaknem összes bel- és külföldi függő adósságait (a még rendezetlenek egészen jelentéktelenek), rendezte továbbá az importőrök külföldi kötelezettségeit is. Az állami költségvetés évek óta egyensúlyban van és 1922. év óta minden évben jelentékeny felesleggel zárul. Az állam és a Banca Nationala között 1925. május 19-én kötött egyezmény értelmében tilos minden új bankjegy-kibocsátás, még akkor is, ha meg volna hozzá a forgalomban levő bankjegyek fedezetével arányban álló aranyfedezet. Ez egyezmény korszakos jelentőségére való tekintettel röviden vázoltam annak tartalmát: 1. A Banca Nationala köteles bizonyos tartalékokat és jövedelmeket kizárólag az ércfedezeti alap növeléséhez szükséges aranyvásárlásokra fordítani. (Ezt az aranyat a napi áron vásárolják, ma körülbelül 110.000 lejért kilogrammonként és arany-lei értékben könyvelik el, vagyis 3437 lejnek 1 kilogrammot.)

2. Létesítettek egy alapot, melynek rendeltetése az, hogy az államnak a Banca Nationala-val szemben fennálló tartozását csökkentse: Ezt az alapot, melyet a Banca Nationala kezel, különböző állami jövedelmek táplálják (a forgalmi adó jövedelmének egy harmada, a petroleum- és aranykutatódíjak, az államnak a Banca Nationalától, az állami letétpénztártól, az ipari hitelintézetektől, a komercializált vállalatokból befolyó jövedelmei stb.) Ezek a jövedelmek a Banca Nationalához folynak be s ugyancsak erre az alapra kerülnek Németországtól a germán lejek kibocsátásáért járó kártérítési összegek, az állami bányákban termelt arany mennyiségek, az elveszített bankjegyek értéke és végül a volt ellenséges alattvalók zár alá helyezett javainak likvidálásából befolyó jövedelmek.

A fent felsorolt jövedelmi források bevételei kizárólag az államnak a Banca Nationala-val szemben fennálló tartozásának csökkentésére szolgáló alapot szaporítják és évenként — az egyezmény feltételei szerint — legalább 650 milliót kell kitenniük, míg ha a bevételek nem érnék el ezt az összeget, úgy az állam köteles a hiányt kiegészíteni. Az egyezmény 1926. január 1-én lépett életbe és az első évben 797 milliót eredményezett, míg a mai napig ez az összeg körülbelül 1100 millióra emelkedett fel.

Az egyezmény azt a megállapodást tartalmazza, hogy minden év végén a pénzügyminiszter a Banca Nationala-val egyetértésben meg fogja állapítani, hogy a törlesztési alaptól mennyi vétessék el az államnak a Banca Nationala-val szemben fennálló tartozásának csökkentésére és ezzel az összeggel kevesbedik a bankjegy-forgalom, vagyis a forgalomból kivonnak az összegnek megfelelő értékű bankjegyet.

A folyó évben nem vontak ki a forgalomból bankjegyeket, hanem az egész törlesztési alapot az állam a Banca Nationala rendelkezésére bízta, hogy ennek az ugynevezett „manőverirozási alapnak” segítségével a bank közbelphessen a piacon, valahányszor a lej árfolyam-hullámzásának kiegyensúlyozására van szükség.

A bankjegykibocsátási tilalom, az ércfedezet helyreállítása, az állami tartozások törlesztésére szolgáló alap létesítése, — a Banca Nationala által ezek a különböző utakon felhasznált eszközök mind ugyanazt a célt szolgálják: valutánk megszilárdítását. Románának erőfeszítéséről és az elért eredményekről magasztaló hangon emlékeztek meg a legszámottevőbb külföldi újságok és folyóiratok, sokszor a legismertebb közgazdasági vezérférfiak alá-

írásával megjelent cikkekben is. De az eredményeket mi magunk jobban láthatjuk, mint bárki más. Az egyezmény életbelépésének első éve után a lej kezdte már összeszedni magát. Árfolyamát ma már a belföldi pénzvilág irányítja és nem a külföldi, amely elveszítette az a la baisse-spekuláció kezdeményezési lehetőségét. Bizonyítja ezt az az eset, amely a télen történt, mikor a Banca Nationala erélyes közbelépésére elismertették a külfölddel is ezt a reális árfolyamot, melyet a belföldi gazdasági élet fogadott el és árfolyam-csökkenésről most már nem lehet szó, hanem inkább állandó emelkedési irányzatról.

Egyszóval minden lehetséges elővigyázatossági nendszabály foganatosított valutánk — bizonyos külföldi pénzügyi körökben szívesen látott — esésének megakadályozására és ez a helyzet feljogosít arra, hogy újból kijelentsem: a lej nem eshetik többé, mert sorsa ma már a Banca Nationala vezetőinek kezébe van letelve. Ez a vezetés, melyet a valutáris kérdésekben a politikai pártok között is fennálló és éppen a közelmúltban megnyilvánult összhang támogat, megfelelő biztosíték arra, hogy minden megértő állampolgár lelkében bizalmat ébresszen a valutánk konszolidációjának terén elért eredmények iránt.

Tábornok a nemzeti kormány élén.

Érdekes kombinációk a nemzeti kormány létesítése körül. — A kormánypárti sajtó erőteljesen cáfol, az ellenzéki körökben továbbra is hangoztatják a nemzeti kormány megalakításának szükségességét.

(Az Aradi Közlöny bucuwesti-i tudósítójának távirata.) A nemzeti kabinet kérdése, — amely már hónapok óta kísértett — ugylátszik a legkomolyabb megvalósulás felé közeledik. Egyes verziók már azt is tudni vélik, hogy még a mai nap folyamán döntés történik a nemzeti-kormány sorsa felől, mert az összes pártvezérek felhívást kaptak álláspontjuk kifejtésére s egyes lapok szerint állítólag mindegyik párt a nemzeti-kabinet mellett nyilatkozott. Érdekes az a körülmény is, hogy az eseményekkel kapcsolatos egyes verziók már mint befejezett tény tárgyalják azt is, hogy az új kormány megalakítására Hiotu udvari miniszter, vagy Presan tábornok kapnának megbízást és hogy a kormánynak sem Averescu, sem Bratianu Ionel nem lennének tagjai. Hasonló hírt közöl az Universal is és megjegyzi, hogy a nemzeti egység kormányának eszméjét valamennyi párt kedvezően fogadta s ezért megvalósítása teljességgel lehetségesnek látszik.

A Dimineata értesülése szerint különben a kérdés körül már napok óta állandó tanácskozás folyik az egyes pártok vezérei között. Végleges megállapodások azonban nem történtek, mert Maniu váratlanul Clujra utazott. Mindazonáltal annyi kiszivárgott, hogy úgy Averescu, mint Bratianu Ionel ellene vannak a megoldásnak hogy az új kabinetet Hiotu, vagy Presan tábornok alakítsa meg s erre az esetre a leghatározottabban amelltt foglaltak állást, hogy az új kormányban sem a liberális, sem a néppárt nem fog résztvenni. Érdekes azonban a Dimineata egy másik — állítólag autentikus helyről szerzett értesülése — amely szerint Averescu valószínűleg még a holnapi nap folyamán kihallgatáson jelenik meg Őfelsége előtt és az uralkodónak Bratianu Ionelt ajánlaná kormányelnökségre. A lap úgy tudja, hogy

ebben az esetben a néppárt is részt venne a nemzeti-kormányban. Bratianu Ionel különben tegnap este ismét visszaérkezett a fővárosba és nyomban tanácskozásokat kezdett Hiotuval. A tanácskozások négyzsemmek között folytak le és mindössze annyi került nyilvánosságra, hogy Bratianu szerint a nemzeti-kabinet csak abban az esetben volna életképes, ha annak élére komoly, bevált politikus kerülne, aki garanciát tud nyújtani arra nézve, hogy a nemzeti-kormány nem helyezkedik diktatorikus alapokra. Ez volna állítólag Bratianu Ionel feltétele, amelyet a kormánypárt nevében is tett volna, azzal a hozzáfűzéssel, hogy a nemzeti-kormánynak a nemzeti-parasztpárt vezérei semmi körülmények között nem lehetnek tagjai. Ezeket a híreket a lapok azonban fenntartással közlik és megjegyzik, hogy más oldalról szerzett értesülések szerint viszont a kérdésben már megállapodás jött volna létre Averescu, Bratianu és Maniu között az együttműködésre vonatkozólag.

A Cuvantul többek között egy a Coanda tábornoknak adandó megbízatásról is tud. A lap szerint az uralkodó az előbbi kettő közül ezt a harmadik megoldást tartaná a legegészségesebbnek. Ezzel szemben viszont egyelőre annyi tény, hogy Coanda vonakodik a megbízatás elfogadására és ő maga Averescut, vagy Bratianut fogja ajánlani Őfelségének. A különféle hírekkel szemben egyébként a Cuvantul azt a hiradást közli, hogy a parlamentet bármilyen megoldás esetén sem oszlatják fel. Iorga professzor a nemzeti-kabinet kérdésében ma a következő nyilatkozatot tette:

— Ha arról lesz szó, hogy az új kormány élére odavaló és a helyzetnek megfelelően alkalmas politikus kerülne, akkor magam is igennel felelek a felvetett kérdésre. Addig azonban, amíg egyéni érdekek előtér-

be, a tanácskozáson csak passzív magatartást fogok tanusítani.

Az összes kombinációkat azonban háromra dönti a kormánypárti félhivatalos mai cikke, amely kategórikusan cáfolja a nemzeti-kormányról szóló híreket. A félhivatalos Indreptarea ugyanis ezzel a címmel: „Nemzeti kormány?” a következőket írja: Napok óta nemzeti kormány létesítéséről írják a lapok, amelyek konkrét adatok hiányában fantáziájukhoz folyamodnak és mindenféle kombinációkról, demarsokról és tanácskozásokról beszélnek. Számunkra ez a kérdés két jellemző szempontot vet fel. Az egyik az, hogy egy megegyezéshez legalább kettőnek a közös akarata szükséges és egy nemzeti-kormánynál igen sok akarat volna összhangba hozandó. Ezért több okosságot ajánlunk ezeknek a lapoknak, mert ez a kérdés nem azok közé tartozik, melyeket kézdörzsöléssel lehet megoldani. A másik jellemző szempont az, hogy a kérdés mindig akkor jelentkezik, amikor a liberálisok ellenzéken vannak és sohasem akkor, amikor kormányon. A liberális kormányzás idején igen súlyos problémák voltak napirenden anélkül, hogy egy nemzeti-kormány kérdését felvetették volna. Ezzel szemben ma nincs semmiféle olyan esemény, amely igazolná a sietést és az alarmot, minthogy nem volt másképpen 1922. elején sem, amikor a liberálisok szintén ilyesfélével rebesgettek, hogy hatalomra jussanak.

Az Indreptarea cáfolja ugyan a nemzeti-kormány alakításának lehetőségeit, ennek ellenére ellenzéki körökben folytatják a kombinációt, sőt már kormánylistát is kolportáltak. E lista szerint miniszterelnök Presan tábornok, belügyminiszter Bratianu Ionel, hadügyminiszter Averescu, igazságügyi miniszter Maniu, közoktatásügyi miniszter Iorga, pénzügyminiszter Bratianu Vintila, közlekedésügyi miniszter Valeanu, földművelésügyi miniszter Mihailache, kereskedelmi miniszter Madgearu, közmunkaügyi miniszter Vaida és népjóléti miniszter dr. Lupu lenne. Ezek természetesen csak kombinációk és kormánykörökben Bratianuék művének tekintik, akik ezzel akarnak kellemetlenkedni Averescunak, mert a tisztviselők fizetésrendezési törvényét megszavaztatta. A Politica megcáfolja azt a hírt, hogy Averescu és Bratianu találkoztak volna egymással.

A Viitorul mai száma „Miért szükséges valamennyi politikai párt együttműködése” címmel vezércikket közöl. A liberális párt erre a kérdésre azzal válaszol, hogy egy nemzeti-kormány létesítése azonnal szükséges a politikai pártok közötti megegyezés végett, amely a holnapi idők viháraival szemben is ellenállóképes legyen.

Lakbérmegállapítások

az aradi törvényszéken.

Megkezdődtek a lakbérleti perek Aradon.

(Arad, május 31.) Az aradi törvényszéken működő lakbérmegállapító bizottság ma tartotta első ülését. Elnök Barbura Sever dr. törvényszéki főelnök, szavazóbíró Ornstein Árpád táblabíró, jegyző Daescu elnöki titkár volt. A pénzügyi titkár részéről Nicolescu pénzügyi adminisztrátor jelent meg. A bizottság mai ülésén mindössze két beadvány szerepelt. Az egyikben Verbos Ádám örökösei dr. Lust Ferenc lakóval szemben kérték az új lakbérösszeg megállapítását. Lust dr.-nak a Verbos-házban 6 szobás lakása van, ennek a lakásnak békében 2000 korona volt az évi lakbére. Lust dr. ennek a tizenhátszorosát, 32.000 lej ajánlott fel. Miután azonban ezen az alapon a háztulajdonosokkal nem tudott megegyezni, ennek az összegnek megfelelő félévi lakbért letétbe helyezte. A háztulajdonosok a lakbér megállapítását kérték és a bizottság, arra való tekintettel, hogy Lust dr. magánykorlatot is folytat, lakbérért évi 55.000 lejben állapította meg.

Scholtz Alajosné Loc. I. Sava (Kis) uccal házában 3 szobából és mellékhelyiségekből álló lakást bérel Popa János. Háztulajdonos és lakó ez esetben sem tudtak megegyezni és Scholtz Alajosné kérelmére a bizottság arra való tekintettel, hogy ezért a lakásért békében bebonyosítottan évi 600 korona bért fizettek, Popa János lakbérért ennek tizenháromszorosában, évi 9600 lejben állapította meg.

Averescu tábornok Aradra jön.

Átveszi az 1-es rosiori ezredet. — A miniszterelnök érkezéséről még nem jött hivatalos értesítés.

(Arad, május 31.) Angel István dr. polgármester ma magánforrásból azt az értesítést kapta, hogy Averescu tábornok, miniszterelnök, Marcescu tábornok hadügyminiszter és több bucu-resti-i előkelőség vasárnap érkezik meg Aradra. Az értesítés szerint a miniszterelnök ekkor veszi át az 1-es rosiori ezredet, amelynek a tulajdonosává vált királyi dekretum folytán. A miniszter-

elnök Aradon tölti nemcsak a vasárnapi, hanem a hétfői napot is. Hétfő este vagy keddi reggel utazik vissza a fővárosba. Természetesen, míg a hivatalos értesítés meg nem érkezik, a város nem tesz előkészületeket a miniszterelnök fogadtatására, mert amennyiben Averescu Aradra jön, a város különös fényvel és pompával kívánja megünnepelni a kormányelnöki látogatást. A miniszterelnök érkezéséről még nem jött hivatalos értesítés.

Varjassy Lajos dr.-t visszavitték Timisoarára.

Az aradi vizsgálóbíró előtt beveződtek a kihallgatások. — Sorra megdőltek Arad volt kormánybiztosa ellen emelt vádak. — Varjassyt nagyon megviselte a fogház és bicsérdysta lett.

(Arad, május 31.) Radu Pascu vizsgálóbíró ma gyorsított menetben folytatta a kihallgatásokat Varjassy Lajos dr. ügyében. A kihallgatások tegnap este 8 óra után fejeződtek be, amikor Varjassy dr. engedélyt kapott, hogy két óra hosszat sétálhasson a fogház udvarán. Varjassy az éjszakát nyugodtan töltötte, mert ma reggel pihenten, már bizakodóbb hangulatban lépdelt végig a fogházfolyosón.

Valamivel 9 óra előtt kezdte meg ismételt kihallgatását Radu Pascu vizsgálóbíró. Alig félóra múlva megjelent Miciea Sever dr. ügyvéd, Varjassy védője, aki ezuttal már engedélyt kapott arra, hogy védenével beszélhessen. Munkatársunk a vizsgálóbíró előszobájában beszélgetést folytatott Miciea dr.-ral, aki azonban kijelentette, hogy egyelőre még nem nyilatkozhatik az ügyben. Értesülésünk szerint azonban Varjassy szomorúan panaszkodott ügyvédjének, hogy a méltatlannak kapott vizsgálati fogság súlyosan megrongálta szervezetét. Nehezebb ételeket, húst képtelen megemészteni s ezért kénytelenségből Bicsérdy-életmódot folytat, csak hideg és könnyű ételeket eszik. A délelőtt folyamán különben Radu Pascu vizsgálóbíró három ízben hallgatta ki Varjassy dr.-t s délután félkettőkor magához kérte Selariu fogházigazgatót és a timisoarai fogházfelügyelőt, akikkel közölte, hogy Varjassyt illetőleg a kihallgatásokat befejezte s így Varjassy Lajos dr.-t még a délután folyamán vissza is szállíthatják Timisoarára.

Radu Pascu — munkatársunk érdeklődésére — elmondotta, hogy a vizsgálat, illetve a kihallgatásokról a mai napon még nem adhat bővebb részleteket.

— Nekem az a meggyőződés, hogy a Varjassy ellen Aradon tett feljelentések ko-

rántsem nagyjelentőségűek — mondotta Radu Pascu vizsgálóbíró. — Varjassy inkább tanácsadóinak és vigyázatlanságának az áldozata. A Palugyay-ügyben már a tegnapi nap folyamán tisztázta helyzetét. A Transsylvania-cipógyár ügyében viszont Gedeon Imrét terheli nagyobbra a felelősség, mert hiszen Gedeon Varjassy diszpozíciója ellenére zálogosította el a bakkancsokat, amelyek mai értéke a másfélmilliót is meghaladja. Ebben az ügyben tehát Gedeon ellen újabb vizsgálat indul meg, sőt az elővezetését is elrendeltem. Gedeon ugyanis az ügyben már hónapokkal ezelőtt haladékat kért bizonyos okmányok beterjesztésére, azonban többszöri idézésre sem jelent meg s így kénytelen leszek elővezettetni. Ha igaz, hogy Gedeon közben külföldre távozott, úgy körözését kell majd elrendelni.

— Ami a Mayer—Müller-ügyet illeti, ez a kérdés inkább magánjogi természetű. Erre vonatkozólag is kihallgattam Varjassyt, aki részletesen informált a kisajátított földbirtokok visszaszerzése körül tett utánjárásairól. Ebben az ügyben azonban még több tanut, sőt a panaszosokat is ki kell hallgatnom újból. Varjassy különben a kihallgatások során nekem is panaszkodott arról, hogy a vizsgálati fogság súlyos kihatással van egészségi állapotára. Erősen lesóványodott és ruhája bő lett. Azt hiszem, hogy az aradi feljelentések ügyében egyelőre mindenre vonatkozólag kihallgattam Varjassyt, azonban ha szükség lenne rá, úgy ismét kérem fogom átszállítását.

Varjassy Lajos dr.-t a timisoarai fogházfelügyelő és két aradi fogházőr kíséretében ma délután három órakor csukott kocsihoz vitték ki a pályaudvarra és a személyvonattal visszaszállították Timisoarára.

Negyedszer is felfüggesztették Aradváros titkárát

Angel István dr. polgármester nyilatkozata Olariu István ismételt felfüggesztéséről.

(Arad, május 31.) A permanens bizottság mai ülésén megint felfüggesztette Olariu István városi titkárt, aki csak néhány nappal ezelőtt foglalta el hivatalát. A városi titkár negyedik felfüggesztéséről Angel István dr. polgármester a következőkben nyilatkozott:

— A város április 22-én felterjesztést intézett a belügyminiszteriumhoz s kérte, hogy a miniszter az Olariu elleni vizsgálat levezetésére, a permanens bizottság határozatának megtelepülésén, Boneu Vazul delegálását erősítse meg. Miután a törvény által előírt 30 napon belül nem érkezett meg a döntés, a felfüggesztés hatálya automatikusan megszűnt. Azonban a multkori felfüggesztések alatt oly súlyos vádak merültek fel a városi titkár ellen, hogy azoknak az illetékes fegyelmi bizottság részéről való elbírálása előtt, semmi körülmények között sem fejthet ki hivatali ténykedést. Az eddigi súlyos eseteken kívül újabb két ügy merült fel, amelyek szükségessé tették, hogy Olariu István városi titkárt újból felfüggeszük.

— A permanens bizottság legutóbbi ülésén az újabb két esetet vettük tárgyalás alá. Az első ügyet a nyilvánosság már ismeri, Olariu levelet intézett a városi vámphoz, hogy minden Aradra beérkező vasgöngyöl-áru 50 százalékos illetékengedményben részesül és most azzal védekezik, hogy ezt csak Kardos ús-

ványvízkereskedő árujára értette, aki a tanácsától megkapta ezt az engedélyt. A városnak ezzel Olariu, mint akkori pénzügyi tanácsos 64.877 lej kárt okozott. A másik ügy pedig egy szabálytalan kiutalás, Olariu István egy aradi hetilapnak utalványt adott olyan hirdetések kifizetésére, amelyeket a város egyáltalán nem rendelt meg. A pénzt természetesen az utalvány alapján kiizették és ebből a városnak szintén nagyobb anyagi kára van. Ezek az ügyek szükségessé tették Olariu István újbóli felfüggesztését. A permanens bizottság a vizsgálat sürgős levezetésével dr. Botioc Elek, permanens bizottsági tagot bízta meg.

A felfüggesztő végzést ma délelőtt ki is kézbesítették Olariu István titkárnak, aki azt tudomásul vette és azonnal elhagyta hivatalát.

— Postásztrájk fenyegeti Ausztriát. Bécsből jelentik: Az osztrák postások tárgyalásai a fizetésrendezésre vonatkozólag eredménytelenül végződtek. A szakszervezeti elnökség június 4-ig adott haladékat a vezérigazgatóságnak az alkalmazottak feltételeinek teljesítésére, ha nem fogadják el június 7-én, kedden reggel 6 órakor megkezdődik az általános postásztrájk, amely a telefonra és táviróra is kiterjed.

Szindarabiró lesz egy aradi ügyvédjelöltből.

Traytler Andor dr. érdekes karrierje. — Darabja előreláthatóan német színpadon kerül színre.

(Arad, május 31.) Ma délelőtt hosszú levelet hozott a posta az aradi író- és újságíró-társadalom egyik neves tagjának és egyben nesztorának. A levél azonban nemcsak neki szólt, hanem Bohémia egész aradi szekciójának, e szeparálódott kis csoport minden tagjának, sőt mi több: őszinte és boldog örömet is keltegettek ama pesti levél sorai mindenfelé a mai világon mosolygós világban. Arról szóltak ugyanis a kuszált és úgy hevenyében odavetett betűk, hogy egy nagytehetségű és a legszebb reményekre jogosult aradi fiatal író, dr. Traytler Andor szerencsés mozdulattal rálépett az érvényesülés útjára és most már csak rövid idő van hátra arra, hogy ezt a nevet is beírják az arrivált magyar írók lajstromába, nemcsak Pesten, hanem külföldön is. Sőt... az is lehet, hogy előbb külföldön és csak aztán Budapesten. Érthető tehát, hogy Bohémia aradi jelesei körében nem is esik most másról szó, mint arról a bus merészségről, hogy egy aradi talentum elindult innen az Értől és azon van, hogy belefusson a szent, nagy Océánba.

... Tél volt még és a jó meleg kávéházban, a néha piros női kacagásokkal is ékesített törzsasztal mellett folyt a szabványos élet. Valamelyik ilyen hangulattalan, sőt talán egészen unalmas éjjelezésen, amikor elhalkultak a színes és lobogó szavak, fáradtan merev arcok fogadták a legjobb vesézést is, egyszerre csak azt vették észre az ásitó jelesek, hogy a Bandi — röviden ez a neve dr. Traytlernek Aradon — félrevonul az egyik újságíróval egy eldugott asztalhoz és titokzatos megbeszéléseket folytat vele néha hajnali ötig is.

— Ugyan mi lehet ott? — dugta ki a fejét a langyos unalomvizekből valaki a törzsasztalánál.

— Na mi?... — felelte a társaság szépen ruzsozott ajku és szakavatott nőtagja. — Biztos valami nőügy. Randevu. Vagy ilyesvalami.

Ez az adott körülmények között valószínűnek is látszott és ép ezért nem firtatta tovább senki a dolgot. A törzsasztal tagjai általában igen diszkrét egyedek, csak akkor pletykálnak, ha a megszapultandók nem tartózkodnak a kávéházban, jobbanmondva, azok szapultatnak, akik nincsenek jelen. A Bandi azonban ettől kezdve csaknem mindennap félrevonult ily nagytartalmú megbeszélésekre és csakhamar kiderült, hogy valami egészen másról van szó.

— Gyerekek — sugta valaki titokzatosan — a Bandi darabot írt. Egy négyfelvonásos színművet és nemsokára viszi fel Pestre.

A kósza hirt rövidesen többen is megerősítették némely komoly fejbőlintásokkal, mire két estén másról se szólt a „duma“, mint a Traytler Bandi darabjáról. Erre már aztán a Bandi is bejelentette illő szerénykedések és pirulások között a dolgot, meghívott egy különösen májrágó társaságot magához és felolvasta nekik a darabot. Az eredmény meglepő volt. Még a szokványos vesék is elmaradtak, annyira tetszett mindenkinek Traytler Bandi színpadi alkotása. Erre a biztató előjelre dr. Traytler Andor április végén felutazott a darabral Pestre. Hivatalosan tanulmányait ment folytatni (most készül az ügyvédi vizsgára) azonban mi tudtuk, hogy legfontosabb dolga mégis csak a darab „elsütése“ lesz a magyar fővárosban.

Szó, ami szó, eleinte nem a legkedvezőbb hírek érkeztek a Bandiról, pedig annyi jókívánsággal eresztették el Bohémia melegszívű fiai, hogy három induló írónak is sok lett volna. Nagyon ravasz és óvatos emberek azok a pesti direktorok és főrendezők. Megdicsérték a Bandi darabját nagyon. Egyikük azt is mondta, hogy már tíz év óta nem olvasott ilyen jó dolgot, de amikor a színrehozatalra került a beszéd sora, mintha meggyávtak volna.

— Ja kérem, ha az erkölcsrendelet nem volna, akkor minden gondolkodás nélkül, de hát...

Végül is azt tanácsolták Traytler Andornak, fordíttassa le a művet németre és adassa

elő Németországban. Ha ott ment, akkor menni fog Pesten is. Mondom: nagyon ravasz emberek azok a pesti direktorok és főrendezők. Bandi azonban nem csüggedt. Azt tudta ő is, hogy darabja jó, új és merész témájú, ami ellen esetleg tényleg tehetne valamit a pesti rendőrtisztí színházi cenzura, de hát volt már rá eset, amikor bátrabbak is voltak a direktorok. Persze, ha nem „vidéki“ tehetségről volna szó?!

Dr. Traytler egy szép napon aztán elvitte darabját Somlay Arthurhoz, a magyar színművészet egyik legragyogóbb alakjához és a Vigszínház e kontinentális nevű tagja elolvasta azt. Néhány nap múlva Traytler dr. meghívást kapott Somlayhoz ebédre. Felséges volt az ebéd — a nagy művész két szép leánya háziasszonyoskodott — de sokkal többet ért, amit Somlay a darabbal kapcsolatban mondott, illetve tett. Először is elragadtatással nyilatko-

zott a kiváló színpadi alkotásról, aztán közölte, hogy a darabot egy levél kíséretében elküldte Horvát Hernikhez, a kitünő és országos híri műfordítóhoz, aki Ady verseit is lefordította németre, hogy fordítsa azt le. Magára vállalta Somlay azt is, hogy a lefordított darabot odaadja Karlheinz Martinnak, az európai híri német rendezőnek, aki legutóbb az „Oroszországot“ rendezte a Magyar Színházban és rövidesen ismét Pestre jön, úgy, hogy a darab színrehozatala Németországban most már biztosítottak tekinthető. Ha már egyszer Somlay veszi kezébe az ügyet ilyen ambícióval: az „karrierstész.“

... Erről szólt az a levél, amely ma érkezett Pestről és a kusza sorok mosolygósra vidították az arcokat a törzsasztal körül, amely tekintettel a melegebb időjárásra, most a terraszra hurcolkodott. A fiuk pedig várják háza a Bandit az „erős ember“-ré vált Bandit, aki 1927-ben is képes volt arra a világ csodájára, arra a bus merészségre, hogy elinduljon az Értől és belefusson a szent, nagy Océánba...

Fóthy Ernő.

Ünnepélyesen fogadja Arad Dolci nunciust

Az aradi katolikus társadalom hódolata a pápai követ előtt. A Minorita Kulturház felavatásának ünnepi programja.

A Minorita Kulturház pünkösdi felavatására Aradra érkező Dolci M. Angelo pápai követ fogadtatásának előkészületei lázasan folynak. A nuncius, amint vasárnapi számunkban megírtuk, szombaton délelőtt érkezik Aradra. Az állomáson dr. Pazsitny Bonaventura, a rend új főnöke üdvözlöi, utána az egyházközség elnöksége és Boneu prefektus mond üdvözlő szavakat. A nuncius autó és kocsisokkal a katolikus ifjúság soraival közepette vonul a rend székházában levő szállására. Szombaton este 7 órakor ünnepélyes bevonulás lesz a templomban, ahol pápai áldást oszt. Ez alatt orgonán Gruber: „Ecce sacerdos magnus“ c. egyházi dalát játsszák, majd Fetter Irén Steckert: Ave Máriát énekléi Kell József és gróf Porcia Lajos hegedűkíséretével. Este fél 9 órakor a homlokzatában kivilágított székház előtt a Gutenberg-dalkör szerenádát ad a nuncius tiszteletére.

Pünkösdi vasárnapján, reggel 7 órakor a katolikus egyesületek szent miséje és áldozása lesz. A szertartásokat dr. Pazsitny Bonaventura rendfőnök végzi. Szentbeszédet mond dr. Wild Endre v. rendfőnök. 10 órakor Dolci nuncius főpapi szentmiséje fényes pápi asszisztenciával. A pápa követe cappa maior öltözkékének 4 méteres uszályát a tükára viszi. A mise alatt Gruber 40. onusa. jubileum mise d'ur. Ett: Veni Sancte, fölajánlaskor Marchetti három szólamu olasz

tercettje. Urfelemutatáskor Müttermüller karmester eljátsza azt a pápai himnuszt, amelyet Rómában a Szent Péter templom kupolájában felállított ezüst harsonák zengenek, amikor a pápa miséznek. Délelőtt 12 órakor a nuncius a kulturházat ünnepélyesen fölavatja. Belépéskor a zenekar a pápai himnuszt játssza. Vezényel Müttermüller, zongorán kíséri dr. Szelle Károly. A nuncius a színpadon elkészített oltár előtt foglal helyet, majd Harsányi Vince házfőnök felkéri a kulturház ünnepélyes felavatására és a szertartások végzésére. A nuncius a Veni Creator hangjai mellett megszenteli az épületet, ezután Pazsitny Bonaventura dr. olasz nyelven üdvözlöi a nunciust, majd a hatóságok képviselői járulnak a pápa követe elé, hogy üdvözlőket tolmácsolják.

A pápai palotáország indulójával fejeződik be a délelőtti ünnep. Délután 6 órakor a nuncius látogatást tesz katolikus intézményekben és a katolikus körben, ahol a kath. uri dalárda több számot ad elő. 7 órakor a templomban szentbeszéd lesz, amelyet Pacha Ágoston püspök mond. Este 9 órakor pedig ünnepi diszeloadás a kulturházban. Hétfőn 10 órakor ünnepi szentmise, 11 órakor matiné a nuncius tiszteletére, délután 6 órakor a katolikus zárdában, 9 órakor pedig ismét a kulturházban lesz előadás.

Kibővült az Aradon elfogott ploesti-i szélhámos bűnlajstroma.

Szigoru fedezet mellett Ploestibe szállították a soknevű betörőt.

(Arad, május 31.) Az Aradon letartóztatott ploesti-i szélhámos és betörő bűnlajstroma naponként újabb adatokkal bővül. Amint jelentette az Aradi Közlöny, a rendőrség letartóztatott egy fiatalembert aki Mihaleche Vasilenek mondotta magát. A rendőrség kérdést intézett a ploesti-i rendőrséghez Mihalache előéletére vonatkozólag, ahonnan az a válasz érkezett, hogy többszörösen büntetett betörő. A letartóztatott szélhámos ügyének nyomozását Aradon Cerches komiszár vette kezébe, aki a különféle nevekre kiállított okmányok között egy hivatalos nyomtatványt is talált Mihalachenál, amely a ploesti-i városi orvosi hivatal bélyegzőjével volt ellátva és azt igazolta, hogy a fiatalember a hivatal alkalmazottja. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy a nála talált számnélküli kerékpár a ploesti-i orvosi hivatal tulajdona. Cerches komiszár gyanusnak találta az okmányt és keresztkérdések alá fogta a fiatalembert, aki ma délelőtt beismerte hogy hetekkel ezelőtt Ploestiben több betörést követett el és álkulccsal behatolt az orvosi hivatalba is, ahonnan 10.860 lejű és a hivatal bélyegzőjét ellopta. Azonkívül különféle nyomtatványokat is lopott a hivatalból és a hivatalos okmányt maga állította ki és ellátta a lopott bélyegzővel. Elmondotta továbbá, hogy a bélyegzőt Aradon a str. Bihorului (Nagyvárad)-uton a viadukt

nál elásta. A rendőrség ezt meg is találta.

A rendőrség még most sem tudja, hogy melyik az eredeti neve az elfogott szélhámosnak. Mihalache névre kiállított igazolványon kívül találtak nála Ion Lacatos, Muntean Miklós és Istoc Gligorie névre szóló igazolványokat is. Beismerte még, hogy Piatra Neamtiuban is járt és ott is több betörést követett el. Valószínű, hogy a különféle nevekre kiállított irások, a letartóztatott ember meglöptött áldozatainak okmányai, amelyeket a fosztogatások alkalmával szerzett meg. Beismerte még, hogy valamikor a bucarestii I. számú csendőrszolgálatban szolgált, mint katoná és onnan megszökött. Az elfogott embert ma szigoru őrizet alatt Ploestibe szállították.

— Cuza pöre egy ügyvéd ellen. Tulceaból jelentik: A tulceai esküdtszék ma foglalkozott Schäffer Gabriel ügyével, akit tudvalevőleg a törvényes Cuza professzor ellen sajtó útján elkövetett rágalmozás miatt három havi elzárásra és 60.000 lej kártérítésre ítelt. Az ügyész és a védők felszólalásai után az esküdtszék hosszas tanácskozás után hozta meg a verdiktet, amely szerint Schäffer büntetését három hónapról egy havi elzárásra és 40.000 lej kártérítésre szállították le. Az esküdtszéki tárgyalás az előzetes rendőri intézkedések következtében a legnagyobb rendben folyt le.

Művészet.

Kiss Mariska virágai.

Kik ünnepelték a jubiléus aradi színésznőt.

(Arad, május 31.) A tegnap jubilált L. Kiss Mariska — amint bekopogtattam hozzá — vigderüjével szórta vicceit, a tegnapi alapos nekipyergésnek már nyoma sem volt és a jubileumos művésznő ismét visszaesőppent a rendes kerékvágásba, amely nála az elmaradhatatlan tollfórisztást jelenti, ezuttal azonban igen imponáns külsőségek és körülmények között. Kábitó állatfellegekben moselkedve szállottak szét a ragadós pihécskék, állandó lakhelyet keresve kék ruházatomon, ezt azonban rosszálló fejcsóválással hibáztatták a kicsattant piros és fehér rózsák, amelyek színes összeviszóságban sorakoztak fel a kosarak hegyén. És örök mosolyával, amely bizony ennek a szép 25 esztendő jubileumnak ellentmondóan üde és friss, kalauzol Kiss Mariska a kosarak, csokrok utvesztőjében. Hogy ezt Szendrey Mihályék, amazt meg Lits Tóni, meg Jávor József, Pállay Mancsi, Harmath Jolán, a szintársulat, Betegh Béby, Buzogány Márton, Botos Blanka, Szentgyörgyi Manyi, Várady Margit, Heppesné, Ladiszlay Józsefné, Bondár Mancsi, Filippovicsné, Fekete Irén, Halász Lajos, Földinusz Aurelné, Kozma Hus s még többen igen sokan küldték. Azután megkínál tortával, megítat borral, megcsodáltatja velem az ajándéktárgyakat és széles örömmel ujságolja, hogy dohány is volt bőven. Illatos török füstölőnivalóra gondol naivságom, de hát a dohány az biz jelen esetben 25.000 lej, „kapé”, ami ugyebár nem kicsiny dolog. És L. Kiss Mariska boldog és aranyos és körül szeretné ölelni a világot, a melyet azonban bizonyos helyettesítési elv alapján momentán én pótoltam. Távozóban pedig kijelentette, hogy bárhogya is hájt a jubileum miatt évei számát még hozzávetőlegesen is elárulni, ennyi sok szép után minden jubileumát boldog megelégedéssel, örömmel és bizakodással várja. Azt hiszem igazsága is van... (—)

* **Heti műsor.** Nyári színházban: Szerda: Cirkuszhercegnő. (Betegh Bébi bucsuja.) Csütörtök: d. u. 4-kor: Asszonykám. (Fél helyárak.) Este 9 órakor: Diszelőadás a hősök emlékére. (Allegóriák.) Utána: Madarász, operett. (Borovszky Oszkár és Szentgyörgyi Mária bucsuja.) Péntek: Fehér egér, vígjáték. (Kertész Mancsi bucsuja. Bemutató-előadás.) Téli színházban: Vasárnap este 9 órakor: Nehéz zsidónak lenni. (A vilnai zsidó társulat fellegpte.) Hétfő: Gondolat, színmű. (A vilnai zsidó társulat fellépte.) Kedd: Férfi, állat és erény, vígjáték. (A vilnai zsidó társulat fellépte.)

* **Betegh Béby bucsuzik.** Betegh Béby, az aradi színház dédelgetett kedvence, ez a nagyskalájú művésznő, aki egyformán pompás szubrettnek, primadonnának, vagy akár prózai színésznőnek is, holnap, szerdán este bucsuzik el az aradi publikumtól. Betegh Béby bucsufelléptétől legjobb szerepét, a Cirkuszhercegnőt választotta és joggal, mert hiszen a Kálmán-operett aradi szezonlágér-sikere főképp Betegh Béby ragyogó játéknak köszönhető. Az aradi közönség meleg tapsokkal bucsuztatja szerdán este kedvencét és biztosan számít arra, hogy a jövő szezonban a lehető leggyakrabban gyönyörködhet majd a kivételes tehetségű művésznő játékában.

* **Román operaénekes sikere Berlinben.** Berlinből táviratozzák: Jean Athanasiu, a világhírű román operaénekes, tegnap este óriási sikerrel vendégszerepelt a berlini állami opera Alarcosbál előadásán. A berlini sajtó a legnagyobb elragadtatással irt Athanasiu ének-tudásáról és bársonyos baritonjának imponáns szépségéről. Hír szerint Athanasiu felléptét közkívánatra meghosszabbították.

Előirt új üzleti könyvek Kerpelnél

* **Farkas Lili timisoarai vendégszereplése.** Farkas Lili, az ismert aradi urilány, aki a Szibillben és a Nótás kapitányban már sorozatos, forró sikereket aratott az aradi közönség előtt, szerdán este Timisoarán is fellép a Szibillben. A timisoarai közönség nagy érdeklődéssel tekint Farkas Lili timisoarai debüje elé.

▶ **Jön! A kárhozottak Jön!**

Harcképtelen az orosz vörös hadsereg.

A bresztlitovszki békediktátor lesújtó kritikája a szovjet haderejéről.

(Az 'Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Anglia szakítása Szovjetországgal az egész világon nagy izgalmat keltett. A diplomáciai szakítás és a most híriül adott orosz mozgósítással kapcsolatban Hoffmann tábornok, Németország egykori bresztlitovszki megbízottja, érdekes cikket irt a *Neues Wiener Journal* legutóbbi számában az orosz haderő hadképességéről, amelyről igen rossz véleményt nyilvánít.

— A mai helyzetet én már 1922-ben megírt brosurámban megjósoltam — mondja a generális. A régebbi orosz hadseregnek ugyan 85.000 ezer tisztje volt, de azaz állítás, hogy a volt cári tisztek állanak a vörös hadsereg élén, egész egyszerűen hazugság. A háború után életbenmaradt tisztek kétharmada részint elesett a fehér hadseregben a szovjet elleni küzdelemben, részint a cseka áldozata lett. Én magam emlékszem 4000 tiszt meggyilkolására Kiewben. A harmadik harmadrész a szovjet fogságban sanylődik. Képzett vezetői a vörös hadseregnek tehát nem igen vannak, mert a jellemlegiek aligha alkalmasak erre a szerepre. De lehetséges, hogy az oroszok súlyt helyeznek arra, hogy csökkenték az analfabéták számát, a modern hadászathoz azonban más is kell, mint hogy a katona írni és olvasni tudjon. Azt hiszem, a vörös hadsereg még egy megfelelő rendes századparancsnokkal sem rendelkezik.

Ami a fegyvereket és a katonai felszereléseket illeti, azok meglehetősen jók. Az úgynevezett „cseka-hadsereg”, amely 60.000 emberből áll, jól van felszerelve. Eddig azonban

* **Állandó jó helye van az opera bármely előadására, ha szelvényt vált az operának a téli színháznál lévő pénztárából naponta 10—1-ig.**

Jön! Őszi nagygyakorlatok Jön!

* Az aradi színházi iroda hírei. Betegh Bébi szerdai bucsufellépése iránt nagy az érdeklődés, amit érthetővé tesz az a szeretet, amellyel az aradi közönség övezi a népszerű művésznőt. Betegh Bébi bucsufellépéséről egyik legjobb szerepét, a Cirkuszhercegnőt választotta. — A Madarász — bucsuval. Csütörtök délután 4 órakor fél helyáru előadás lesz, amely alkalommal az Asszonykám című pompás operettet látszák. Este a hősök emlékére allegorikus diszelőadás lesz, amelyet a Madarász reprice követ. A régi idők egyik legszebb zenéjű operettjének elmszerepében bucsuzik Borovszky Oszkár, a zengő hangú énekes, akinek nevéhez sok forró színházi est sikere fűződik. Ugyanakkor bucsuzik Szentgyörgyi Mária, a széphanu énekesnő, aki az idel szezonban egyik erősege volt az énekes együttesnek. — Kertész Mancsi bucsuzik. Az aradi színház temperamentumos és népszerű szubrettje, Kertész Mancsi szintén bucsuzik az aradi közönségtől, amely egy szezonon keresztül elismeréssel adózott a lelkes, meretes művésznőnek. Kertész Mancsi ama kevés színésznő közé tartozik, akik az énekes és prózai szerepkörön egyaránt értékeseket produkálnak. Bucsujául is prózai darabot, a Fehér egér című szenzációs francia vígjátékot választotta. Az újdonság premierje pénteken lesz.

MÉRNÖKÖK HÜTTE IV. KÖTET

Sándor Ferencnél 660.— lej.

* A cluj (kolozsvári) román opera még néhány butorozott szobát keres június 15-ére. Cimeket a téli színház pénztárához kér naponta 10—1-ig.

Oh doktor drága.

Kaoagtató vígjáték. Főszerepben:

**Reginald Demy
ma, szerdától
az aradi Urániában.**

Az előadások 6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek.

csak a fegyvernélküli paraszttal szemben mutatta meg ez a hadsereg az erejét, amikor rekvirálni kellett. A moszkvai parádéhadereg is elég jól van felszerelve és azokra a külföldiekre, akik nem szakértők, a nagyszerű haderő benyomását teszi. Azonban a szakember csak mosolyog felettük. A vörös hadsereg legnagyobb része nemcsak rosszul felfegyverzett, hanem megbízhatatlan is, úgy, hogy sok helyen a szolgálat végeztével el kell venni tőlük a fegyvereket. Még az is kétséges, vajon Buzgeni, a vörös Murat, képes-e hadsereget rendezni tartani. Ezt csak a jövő mutatja meg.

Oroszországban a gyors mozgósítást nem ismerték, már a háború alatt sem, mert az oroszoknak nincsenek rendes vasutjaik és így a katonai szállítás lassan megy. Ami Anglia esélyeit illeti egy háború esetére, ma még nem tudni. Egyrészt a távolság nagy, másrészt azonban a mai repülő, autó, táviró, telefon és rádió-korszakban már nincsenek oly nagy távolságok. És itt tévednek azok, akik egy esetleges angol hadjáratot Napoleon ismeretes orosz hadjáratával hasonlítanak össze. Akkoriban mások voltak a viszonyok. Háború esetén az angoloknak arra kell vigyázniuk, hogy egyetlen, sikeres rohanással Moszkváig jussanak, taktikai visszavonulásoknak nem szabad megtörténniük. Ezért kell nekik jól előre elkészülniük. A bolsevizmus elleni hadjárat főelve az, hogy az első perctől nagy előnyöket kell nyújtaniuk az elnyomott munkásoknak és parasztnak, akiknek meg kell adni mindent, amit évek óta nélkülöznek. Ezzel aztán megnyertek mindent.

— A **Outerberg-dalkör** vasárnapi nagyszabású hangversenye iránt, mely a Kulturpalotában este fél 9 órai kezdettel lesz megtartva, oly nagy az érdeklődés, hogy a jegyek elővételben már jórészt elkeltek. Jegyek előre válthatók a Tisztviselők és Munkások Fogyasztási Szövetkezetében Murásului (Maros) uccán.

Lóverseny Aradon.

Az aradi lovashadosztály nagyszabású ünnepe.

(Arad, május 31.) Az aradi lovashadosztály tisztikara június 12-én délelőtt fél 10 órai kezdettel az állatvásártéren nagyszabású lóversenyt rendez, amelynek programját a rendezőség a következőkben bocsátotta rendelkezésükre. Délelőtt fél 10 órai kezdettel: 1. Idomítóverseny Portocala tábornok 8500 lejes díjáért. Indulnak az egyes lovashadosztály aradi, timisoarai és oradeai tisztjei, valamint az arad-, bihor- és timismegyei benevezett polgári személyek. Ugróverseny, Baicoianu tábornok 3800 lejes díjáért. Indulnak az aradi lovashadosztály tisztjei. Délutáni program: fél négy órai kezdettel: Vadászverseny az aradi helyőrség 2100 lejes díjáért. Indulnak az 1-es rosiori ezred, az 1-es lovastűzérhadosztály és a 13-ik calarasi-ezred benevezett tisztjei. 2. Sikverseny Arad megye 5000 lejes díjáért. Indulnak az 1-es lovashadosztály aradi, timisoarai és oradeai tisztjei, valamint a benevezett polgári személyek. 4. Sikverseny Arad város 9.500 lejes díjáért. Indulnak az 1-es lovashadosztály tisztjei és a benevezett polgári személyek. 5. Különleges ugróverseny az aradi megyei prefektúra 25.000 lejes díjáért. Indulnak az 1-es lovashadosztály tisztjei, valamint a benevezett polgári személyek. 6. Akadémia-verseny Scarisoreanu tábornok 15.500 lejes díjáért. Indulnak az egyes lovashadosztály tényleges és tartalékos tisztjei, valamint a benevezett aradi, oradeai és timisoarai polgári személyek. 7. Sikverseny a hölgyek díjáért. Indulnak az ország minden részéről benevezett urhölgyek és urleányok. A hölgyverseny díja három művészi értékű tárgy. Nevezési határidő június 8. Nevezések az 1-es hadosztály parancsnokságánál (Arad-vár) történnek. A délelőtti versenyre nincs beléptidij, míg a délutáni verseny beléptidija: tribünjegy 50 lej, állóhely 20 lej. A verseny alkalmával egész napon át a városi autobuszok közlekednek a színház és a lóversenytér között.

Hoffmann Antal meghalt.

Aradváros egyik legrégebbi kereskedőjének elhunyt.

(Arad, május 31.) Aradváros kereskedővilágának mélyes gyászja van: Hoffmann Antal, Arad egyik legrégebbi kereskedője tegnap este hosszas szenvedés után elhunyt. Aradváros kereskedelmi fejlődése évtizedeken keresztül szinte Hoffmann Antalra volt bízva. Közel 42 esztendőig a legelőkelőbb fötéri divatkereskedést tartotta fenn, az elmúlt hónapokban azonban föladta üzletét, mert józan kereskedői szelleme a konjunktúra iramban nem érvényesült. Halálával a város egyik közismert és közszeretett álló egyénisége dőlt ki. Hosszu ideig törvényhatósági tag volt és erős harcosa a függetlenségi eszméknek. Résztvett minden katolikus egyházi mozgalomban és tevékenyen munkálkodott közgazdasági téren is. Sokáig igazgatósági tagja volt a Takaré- és Segélyző-Ertekezletnek, most pedig az Aradi Polgári Takarékpénztár felügyelő-bizottságában működött. Hoffmann Antal régóta szenvedett érelmeszesedésben. A régebbi években állandó látogatója volt a marienbadi gyógyfürdőnek, amely minden esztendőben javulást hozott Hoffmann Antalnak, az utóbbi évek azonban megakadályozták rendszeres külföldi gyógykezelését és Hoffmann Antal egészségi állapota fokozatosan gyengült. Az utóbbi hetek már ágyba döntötték és a leggondosabb orvosi kezelés ellenére, tegnap este meghalt Hoffmann Antal 68 éves korában. Halálát, mely városszerte mély és szinte részvétet keltett, feleségén kívül leányai: Iovag dr. Reou Illéné és Berzován Jánosné gyászolják. Az elhunyt kereskedőt 1-én délután 4 órakor temetik a Cseréstorului (Batthány) uca 7. szám alól.

Megszünik

Aradon az okmánybélyeghiány.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara sikeres intervenciója az aradi pénzügyigazgatóságon.

(Arad, május 31.) Az aradi kereskedelmi és iparkamara a mai nap folyamán három igen fontos és a kereskedővilágot igen közelről érintő dologban járt el. A kamara a tegnapi igazgatótanács ülés határozata értelmében máris közbenjárta, hogy Arad megfelelő okmánybélyegállományt kapjon. Illetékes helyen azt a felvilágosítást adták, hogy a bélyeghiány oka az okmánybélyegek kicserélésében keresendő. Most ugyanis új bélyegeket bocsátanak ki, a régieket pedig bevonják. Biztosították egyébként a kamara vezetését arról, hogy pár napon belül megfelelő mennyiségű okmánybélyeg érkezik Aradra. Addig is azonban a pénzügyigazgató elrendelte, hogy három tisztviselő álljon azoknak rendelkezésére, akik bélyeghiányában készpénzben óhajtják a bélyegilletéket leróni.

A kereskedelmi könyvek felülbélyegzésének határideje ma lejárt. Mivel azonban az ismeretes bélyeghiány miatt a felülbélyegzést végrehajtani nem lehetett, a kamara vezetősége kijárta, hogy a kereskedők erre még egy haladékot kapjanak. Az aradi pénzügyigazgatóság ma hivatalosan is közli, hogy az üzleti könyvek lebélyegzésének határidejét június 7-ig meghosszabbította. Eddig a határidő minden kereskedő köteles könyveit felülbélyegzésre bemutatni és a kereskedők saját érdekükben cselekednek, ha a felülbélyegzést nem hagyják az utolsó napokra, mert ez esetben igen nagy munkatorlódás állana elő és ezt az utóbbi határidőt nem lehet már meghosszabbítani.

Mint ismeretes, az igazgató-tanács elhatározta tegnap, hogy közbenjár abban is, hogy azokat az adókat, amelyek felebbezés alatt állnak, a felebbezés elintézéséig ne az új, hanem a tavalyi kivetés alapján hajtsák be. A pénzügyigazgató ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a kérést ily formában nem tudja teljesíteni, mert a törvény előírja, hogy a felebbezés alatt álló adókat is az új kivetés alapján lehet behajtani, azonban megígérte, hogy egyes esetekben, ha a felek hozzáférhetnek, a legnagyobb méltányossággal fogja kezelni ügyüket és ha csak mód van rá, teljesíti is kívánságukat.

Aradi kertészek harca Aradváros ellen.

Zajos incidens a temetői sírhantok karbantartása körül. — Angel polgármester és a kertészek azóharca.

(Arad, május 31.) Érdekes incidens történt ma az aradi városházán. Az aradi virágkertészek egy küldöttsége kereste fel Angel István dr. polgármestert. Schweffer Ede aradi kertész vezetésével s a küldöttség azt kérte a polgármestertől, a város adjon engedélyt arra, hogy a temető sírkertjeit ne csak a városi kertészet, hanem az aradi magánkertészek is diszithessék és gondozhassák. Előadta, hogy a közönség körében sokan magánkertéssel szeretnék ápolgatni a hozzátartozók sírjait, azonban a város tilalma ennek útját állja. A polgármester válaszában kijelentette, hogy a városi szabályrendelet értelmében a sírok gondozása továbbra is házikezelésben marad és a tanács a maihoz hasonló kérelmet már 1919-ben

is elutasított. Ekkor történt az incidens; Schweffer ugyanis kijelentette:

— Kérem, ha szükséges, karhatalmat veszünk igénybe, hogy biztosítsuk a közönségnek azt a jogát, hogy azzal díszítse fel hozzátartozói sírját, akivel akarja.

Angel István dr. erre a meglepő kijelentésre megerülten válaszolt:

— Ha karhatalomról van szó, én fogom azt igénybevenni azok ellen, akik szembehelyezkednek a város rendeleteivel. Különben a leghatározottabban kikérem magamnak a hasonló fenyegetéseket.

A polgármester ezzel otthagya a küldöttséget, amely azonnal távozott a városházáról, ahol még sokáig szöbeszéd tárgya volt a szokatlan incidens.

Amerikai magyar bankár furcsa karrierje.

Ákinek egy autóelgázolás alapozta meg a vagyonát. — Aranylakoma detektívekkel. — Eltűnt Budapestről egy bankigazgató,

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Néhány hónappal ezelőtt a budapesti pénzügyvilág érdeklődésének középpontjába újból belekerült Unger Bertram, a Metro-bank alapítója és igazgatója, főleg pedig azért, mert körülbelül tizennyolc-husz milliárd koronára becsült vagyontárgyait értékesítette. Füllérucpai villáját eladta s bucsu nélkül eltűnt Magyarországról. Hirtelen távozása természetesen halálra ítélte a már régen válsággal küzdő Metro-bankot, amelynek igazgatóságában a magyar közélet előkelőségeinek egész sora helyet foglalt.

Az eltűnt, nagy életet élő, előkelő bankárról mindössze csak annyi maradt, hogy mint utólag kiderült, mi volt a dúsgazdagnak ismert Unger Bertram vagyonszerzésének alapja. Unger Bertram személyét csak akkor ismerhetjük meg teljesen, ha tudjuk, hogy Budapesten körülbelül 50 előkelő közéleti ember részvételével egy vacsorát adott a füllérucpai villájában és ezen a vacsorán arany talakkal, arany evőeszközökkel terítették. A gondos házigazda azonban az arany evőeszközök miatt két detektívet ültetett a vacsorázó asztalhoz a közéleti előkelőségek közé, — hogy véletlenül el ne tűnjön valami az arany eszékajból. Az egyik előkelőség felismerte a tőle nem messze ülő detektívet és ebből az elővigyázatosságból azután kínos botrány keletkezett, amelyből Unger Bertram azzal igyekezett kibujni, hogy a detektívek pusztán csak azért voltak a vacsorához felrendelve, hogy a megjelent előkelőségek testi épségére vigyázzanak.

Ez az Unger Bertram három gyermekkel érkezett a konjunktúra legzivatárosabb idejében Budapestre. A vagyonát második gyermekének, egy fiatal fiúnak köszönheti. Ez a második gyermek kint játszott Newyorkban az egyik külvárosi utcán az előtt a bérkaszánya előtt, amelyben Unger Bertram mint egészen szegény kereskedő lakott családjával együtt s a bérkaszánya előtt egy robogó autó elütötte a játszó kis gyereket. Vérbefagyva feküdt a szerencsétlen kisfiú az uttesten, fenyegetve közeledtek az autohoz a járókelők, akik meg akarták lincselni a vigyázatlan sofőrt, aki — hogy a lincselésnek elejét vegye — a szerencsétlen kis gyereket ölébe kapta és maga vitte be a szüleihez. A vigyázatlan sofőr bemutatkozott:

— Edwin Rockefeller vagyok, borzasztóan sajnálom, hogy ilyen szerencsétlenséget okoztam. Nincsen az az anyagi áldozat, amit hozni hajlandó nem volnék.

A kisfiú édesanyja a gyereket vette ápolás alá, az édesapja, Unger Bertram pedig tárgyalásokba kezdett a fiatal Rockefellerrel. A tárgyalások eredménye az lett, hogy Rockefeller 40 ezer dollárt fizetett az apának, hogy a szerencsétlenséget ne jelentse a hatóságoknál, mert Amerikában rendkívül súlyosan bü-

netik a szerencsétlenségért felelős kocsivezetőt.

Unger Bertram átvette a 40 ezer dollárt, gyerekeit elszállította a legközelebbi kórházba és kiderült, hogy a kis apróságnak az isteni szerencse megmentette az életét, csak kevésbé súlyos sebesülése volt, egyik bordája tört be és a betört borda komoly vagyont szerzett az apának. Unger Bertram rögtön kiköltözött a szegénynegyedből, még egy évig Amerikában maradt — Pestre már a 40 ezer dollárral mint multimilliárdos vonult be, mert 40 ezer dollárért abban az időben fél Budapestet össze lehetett vásárolni.

Itt aztán a 40 ezer dollár hihetetlen karriert futott be, mindaddig, amíg a konjunktúra bukása őt is menekülésre nem készítette — vissza Amerikába.

Szinigazgatók afférja

egy aradi kávéház terraszán.

Róna Dezső és I. Náthán, a vilnai igazgatója összeverekedtek egy üzleti differencia miatt.

(Arad, május 31.) Ma este 7 óra tájban kínos incidens színhelye volt a városi-kávéház terraszán, ahol Róna Dezső volt szinigazgató és I. Náthán a vilnai drámai társulat vezetője egymást inzultálva intézték el a köztük felmerült differenciákat, úgy, hogy a kávéház publikumának kellett szétválasztani a verekedőket. A kínos jelenet előzményei meglehetősen bonyolultak, a főok azonban egy ki nem fizetett és a vilnaiak szerint jogtalan menedzseri részesedés, amit Róna Dezső követelt magának. Ez a differencia onnan keletkezett, hogy Róna vállalta a vilnai drámai társulat menedzselését és kikötött magának 5 percent részesedést. Közben azonban a vilnaiak, mivel a menedzselést nem találták megfelelőnek, érvénytelennek nyilvánították a maguk részéről a Rónával kötött megállapodást, annál is inkább, mivel abban a hiszemben voltak, hogy Róna a vilnai operettársulatot, az ő hátrányukra turnéztatta. Róna viszont, aki a vilnaiak operettgyűjtését is menedzselte, úgy nyilatkozott, hogy a drámai együttes turnéjában beállt hézagért ő nem felelős és ezért ragaszkodott részesedéséhez, sőt megbizta Szendrey direktornét annak levonásával. A vilnaiak erre nem voltak hajlandók, sőt Náthán olyan kijelentést is tett, hogy szembe köpi Rónát, ha találkozik vele.

Róna Dezső, aki ma jött meg több nap távollét után Oradeáról, mikor ezt meghallotta, a kávéház terraszán felelősségre vonta Náthánt és a Kánya-vendéglő bejáratához vonult vele. Náthán megismételte kijelentését, mire a két ember dulakodni kezdett és közben tettelegességek is történtek. A kávéházi közönség aztán szétválasztotta őket és ezzel a dolog egyelőre elintéztét is nyert.

Hatalmas attrakció áldozócsüörtökön a Gloria-CFR. pályán 6 órai kezdettel: budapesti Nemzetiek—AAC-ATE kombinált nemzetközi mérkőzés. Előzőleg délelőtt és délután országos atlétikai verseny. —: Jegyelövétel: Bauer és Maitt cégeknel.

H I R E K.

Királyszobor Timisoarán.

Ferdinánd király szobrát a színház és a Weiszpalota közötti szabad térségen állítják fel.

(Saját tudósítónktól.) A timisoarai (temesvári) Sváb Központi Bank ezélt két évvel megvásárolta a színház és a nemrég épült Weiszpalota között elterülő tées telket, aho-va négyemeletes palota építését tervezte. Te-kinttettel arra, hogy a város legforgalmasabb pontján szükség van arra, hogy nagyobb sza-bad térség legyen, a város és a bank közös megegyezéssel felbontották az adásvételi szer-ződést és a város a telék vételárát visszafi-zette a banknak. A város parkíroztatni fogja ezt a területet, lehetőleg még az idén és a kis park közepén felállítják Ferdinand király szob-rát. A szoborra nyilvános pályázatot irnak ki.

— A király üdülése. Bucurestiből jelentik: A Viitorul közli, hogy június 5-én Scrobisteab-or orvosi konzultálás lesz Hartmann profess-zor, aki a királyt megoperálta és az uralko-dó kezelőorvosai között. A király egyébként igen jól érzi magát és scrobisteai pihenésé s üdülése szemmel láthatólag javára válik. Má-ria királyné és Ileana hercegnő Iasiból jövet autón Scrobisteaba utaztak.

— A patriarcha a szentföldön. Jerusá-lemből jelentik: Miron Cristea patriarcha teg-nap reggel ideérkezett. Az állomáson a kor-mány képviselője, a polgármester és a feleke-zetek megbízottai várták a patriarchát, aki megérkezése után azonnal a Szentsírhoz ment és ott hosszasan imádkozott.

— Hősök ünnepe Aradon. A város veze-tősége ezuton is felkéri Aradváros közönségét, hogy június 2-án, csütörtökön, amikor a Hősök napját ünneplik, lobogózzák fel a házakat, a balkonokat díszítsék fel virágokkal és szőnye-gekkel és este az egész városban a házak ab-lakait és az üzleteket világítsák ki. Ezzel tar-tozik Arad a hősöknek, nemzetiségi és vallás-különbég nélkül, akik hazájukért haltak meg. A munkafelügyelőség ezuttal közli azt is, hogy a Hősök napján szigorú munkaszünet van Arad-on, sőt a borbélyüzletek is zárva tartandók, viszont szerda este 11 óráig tarthatnak nyitva a borbélyüzletek.

— Lapedatu Berlinben. Berlinből jelentik: Lapedatu volt pénzügyminiszter tegnap oda-érkezett. Ma tárgyalást folytatott Stresemann külügyminiszterrel, azután megkezdte tanács-kozásait a kölcsön-ügyben.

— Olasz fascisták és emigránsok véres vere-kezése Newyorkban. Newyorkból jelentik: Véres összetűzés volt a hősök napján az olasz emigrán-sok, a fascisták és antifascisták között. A nagy tolongásban két fascistát törrel meggyilkoltak. A tettesek elmenekültek.

— A román-olasz kereskedelmi tárgyalá-sok. Bucurestiből jelentik Popescu Cezar ve-zérigazgató tegnap este Rómába utazott, ahol csütörtökön újból megkezdődnek a román-olasz kereskedelmi tárgyalások. Popescu re-méli, hogy ez alkalommal sikerül megállapo-dásra jutnia és nem lesz szükség arra, hogy Manoilescu Rómába utazzon.

— Kegyelmes ur lett a magyar képviselő-ház elnöke. Budapestről jelentik: Zsitvay Tibor, a képviselőház elnöke kegyelmes ur lett. A kormány-zó dekrétumot adott ki, amelyben megállapította, hogy a képviselőház és a felsőház elnökeit rang-sorban közvetlenül a miniszterelnök után követ-keznek és így a nagyméltóságu címzés illeti meg-öket.

— Új magyar cigarettá és szivarfajta. Buda-pestről jelentik: A magyar dohányjövődék Royales elnevezés alatt új szivar és Triumph elnevezés alatt új cigarettát hoz forgalomba. A szivar ára 70 fillér, a cigarettá 11 fillér darabja.

— Elkészült az olasz hősi halottak jegy-zéke. Néhány nap óta — mint megírtuk — Aradon tartózkodik Vittorio Vespasian olasz kapitány, aki az olasz hősi halottak hazaszállí-tása dolgában időzött a városban. Ittartózkó-dása alatt összeállították az olasz hősi halot-tak listáját és ezzel a kapitány ma este Bucu-restibe utazott, hogy a hazaszállítás ügyét végleg rendezze.

Arad gör. kel. püspökének országos akciója.

Gergely püspök kegytemplom építésére hívja fel az ország lakosságát.

(Arad, május 31.) Mária királyné fővé-dnöksége alatt, Gergely aradi püspök irányítá-sával, nagyszabásu mozgalom indult meg egy Erdélyben, a román nemzet egyesülésének emlékére emelendő kegyhely felépítése érde-kében. Ebből a céből Gergely püspök ma

nyílt levelet intézett az ország minden görög keleti ortodox keresztény polgárához, akiket arra kér, hogy erkölcsi és anyagi támogatás-ban részesítsék a kegyeletes mozgalmat, amely az Ur békés Fiának kíván házat építeni az örök Ige hirdetésére.

— Összeül a tengeri leszerelési konferen-cia. Genfből jelentik: Amerika berni követe közölte a Népszövetség titkárságával, hogy június 20-án ül össze Genfben a tengeri lesze-relési konferencia, amelyet Coolidge hívott össze.

— Impozáns részvét mellett temették el Szenes Bélát. Budapestről jelentik: Akárha valamelyik darabjának főpróbája lett volna, olyan volt a tragikus véget ért Szenes Béla temetése. Autó autót követett. Híres színész-nők, művészek, költők, írók, bankvezérek, színigazgatók szálltak ki a pompás gépkocsik-ból, sápadtan az esőre hajló délelőttben. Bent a teremben zengett a chorale, garmadával ér-keztek a koszorúk, 1000 ember szorongott a koporsó körül és szegény Szenes mindebből nem látott semmit, pedig ime — a temetésén is milyen szép háza volt. És még nem is vig-játékot irt ezuttal, hanem tragédiát, egy utol-só szomorujátékot és ennek is oly osztatlan sikere volt, hogy mindenki könnyezett az „elő-adás” alatt. Minden színház és redakció kép-viseltette magát a temetésen. A Vigszínház összes tagjai megjelentek. Három koszorut is kapott innen. Koszorut küldött a „Pesti Hir-lap”, melynek belső munkatársa volt és dr. Légrády Ottó főszerkesztő. Óriási pálmako-szorut küldött Molnár Ferenc, Fedák Sári nagy rózsacsokrot hozott. Gyönyörű élővi-rágkoszorut küldtek Titkos Ilona, Krausz Sim-on és mások. A rendőrség alig tudta a ren-det fenntartani, oly nagy volt a tolongás a te-metésben. Mindenki látni akarta, hogyan tem-ejtik el a viccek költőjét. Góthékat majdnem összetaposták, a családtagokat alig lehetett a koporsó mellé vinni. A temetésről filmfelvé-telt készítettek. Hozzák a két árvát: Gyurit és Anikót. Sötétkék matróruhában vannak. A kisleány — ötéves lehet, — nem érti az egé-szet, de a fiu, ez a szép, meglegtekinetű kis férfi, összeszorított fogakkal, keményen nézi a sirt és nézi apja koporsóját. Se nem lát, se nem hall. Ez a gyerek már mindent megértett és tudta, hogy most örökre bucsuzik attól, aki őt születése percétől földöntuli rajongással szerette. Ezután a bucsuztatók következtek. Kosztolányi Dezső az első. Szenes Béla — mondotta — jó ember volt, aki alázatosan vi-selte a sikerek és a népszerűség koszoruit. Szerény volt, pedig nehéz annak lenni. A leg-sötétebb korban, amikor milliók hullottak, ne-vettette az embereket, ő volt az az író, aki még ábrándképeit se gyilkolta meg. A halált sosem emlegette, de annál többet gondolha-tott rá, hiszen gyermekkorától szívében hor-doza. Munkájáért tapsot és dicsőséget kapott, jóságáért pedig azt, hogy egy májusi hajnalon halt meg, 33 éves korában, fiatalon, koszoru-san. Kosztolányi után Jób Dániel, majd Beöthy László bucsuztatta. Aztán még két beszéd hangzott el. A gyermekeket elviszik, de a fiu nem megy. Ugy kell elvonszolni a sir mellől, ahonnan a hulló göröngyök dühörgése hallat-szik. A tömeg megindul, az autók berregnek: Szenes Béla utolsó főpróbája véget ért.

— Aviaticai társaság alakul Aradon. Ju-nius 5-én délelőtt tartja a városháza nagyter-mében alakuló ükését a Román Aviaticai Tá-rsaság, amelynek célja, hogy az országban fel-lendítse és fejlessze az aviaticát. Aradon meg-alakult már az alapítócsopórt, amelynek élén dr. Comsa Gergely püspök, Prodan tábornok, Boneu Vazul prefektus és Angel István dr. pol-gármester állnak. Az alakuló közgyűlés iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Eltűnt egy tizenhatéves aradi tanonc. Siklován Illés aradi lakos ma bejelentette a rendőrségnek, hogy 16 éves György nevű fia Str. Scoalei (Iskola)-ucca 13. számú házban lévő lakásából eltűnt. A fiu, aki Sambura mechanikus-cégnél volt alkalmazva, eltűnése-kor munkaruhát viselt. Alakja magas, arca hosszukás, haja fekete, szeme barna. Az eltűnt fiu felkutatására a rendőrség megindította a nyomozást.

— Megkezdődnek a tisztviselő-képesítő vizsgák Aradon. Holnap kezdődnek meg az aradi prefekturán a képesítő vizsgák, amelye-ket a közszolgálatba lépni akaró tisztviselők-nek sikerrel kell letenniök, mert enélkül nem nevezhetik ki őket. A vizsgákra igen sokan je-lentkeztek és így előreláthatólag a vizsgák több napig tartanak. A vizsgáló-bizottság el-nöke, mlután Boneu Vazul prefektus Bucures-tibe utazott, Angel István dr. polgármester lesz.

— Viz alá került község. Bucurestiből je-lentik: Tegnap este jégesővel párosult felhő-szakadás zudult Buhual városára, amelynek több háza viz alá került. A kár rendkívül nagy.

— A régi ötszázlejesek beváltása. Bucu-restiből jelentik: A Banca Nationala igazgató-sága ezuton is közli, hogy a julius elseje a leg-utolsó terminus a régi ötszázlejes bankjegvek beváltására.

— Nagy viharok Amerikában. Newyorki je-lentés szerint Bristolban Virginia és Tennesse államokban nagy orkán pusztított, amelynek 12 emberélet esett áldozatul. Óriási forgószél dü-höngött Prestonburgban és környékén is. Husz ember meghalt.

— Újabb letartóztatás a pesti klinikai pa-namaügyben. Budapestről jelentik: A klinikai szénpanama ügyében újabb letartóztatás tör-tént ma reggel. A rendőrség megidézte kihall-gatásra az Esztergomvidéki Gazdasági és Ke-reskedelmi r.-t. igazgatóját, Stern Jenőt, akit kihallgatás után letartóztattak. Hír szerint a részvénytársaság is erősen benne van a pana-mában.

— Meghalt a magyar tudományos Akadé-mia főkönyvtárosa. Budapestről jelentik: Fe-renczy Zoltán, az Akadémia főkönyvtárosa, a Petöfi-társaság alelnöke, az Akadémia tagja, az elmúlt éjszaka 70 éves korában meghalt.

— Kigyulladt egy hajó a nyílt tengeren. Londonból jelentik: A Renown angol sorhajón néhány nappal ezelőtt nagy tűz támadt. A ha-jón utazik a yorki herceg és hercegnő. A hajó parancsnoka megállította a hajót a nyílt ten-geren és jelzéseket adott le. A Sidney angol ágyunaszád segítségére jött és erőfeszített munka után eloltották a tüzet.

— Elutasították a paksi petíciót. Buda-pestről jelentik: A közigazgatási bíróság ma tárgyalta a paksi választás ellen beadott pe-tíció ügyét. Mint ismeretes, Zlinszky Istvánt választották meg és Téglássy Géza, a fajvédő-jelölt petíciót adott be. A bíróság elutasította ma a petíciót és Téglássyt a perköltségek megtérítésére ítélte.

— Izgalmas választás Zalaegerszegen. Budapestről jelentik: A zalaegerszegi választókerületben ma reggel nagy izgalmak között megkezdődött 71 községben a választási küz-delem báró Kray István egységspárti és Farkas Tibor agrárpárti jelölt között. Ma estig Kray 2652 és Farkas 1551 szavazatot kapott.

— Rendőri hírek. Forró Ferenc Strada Episc. Radu (Magyar)-ucca 25. számú ház la-kója feljelentést tett az aradi államrendőrsé-gen Zimmer Emil és neje ellen, akik tőle 7000 lej értékű ruhaneműt eltulajdonítottak. — Dör-ner Jánosné Strada Cosbuc (Wesselényi)-ucca 32. számú ház lakója feljelentést tett Leiblin-ger László ellen, hogy egy tenniszverőt ello-pott tőle. — Todorovits György Strada Oituz (Illés)-ucca 113. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy egyik aradi kávéház-ban két nő és egy férfi társaságában mulatott az éjszaka és reggelre észrevette, hogy több ezer lej értékű aranyóráját ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Letartóztattak egy angyalcsináló pesti or-vosnőt. Budapestről jelentik: A rendőrség ma letartóztatta Köszler Hildegard budapesti orvos-nőt, aki tiltott műtetet végzett egy 15 éves fiatal leányon, aki a műtet után meghalt. Az orvosnő tagadja a terhére rótt cselekményt.

— A megyei tanács ülése. A megyei tanács június 9-én ülést tart, amelynek programján több fontos ügy szerepel.

— Lindbergh ünneplése az angol fővárosban. Londonból jelentik: Lindbergh tiszteletére ma az amerikai nagykövetség villásreggelit adott, amelyen Chamberlain is megjelent. Lindbergh azután résztvett a hősök emlékünnepején, megtekintette az ismeretlen katona sírját, majd pedig az amerikai lapudósítók által tiszteletre rendezett ebéden vett részt.

— Újabb repülőrekordra van kilátás. Párisból jelentik: Coste és Pignot francia repülő ma startoltak a Páris melletti le bourgeti repülőtérről. A két pilóta Európán, Oroszországon és Szibérián át a Bajkál tóig szándékozik egyhuzamban repülni, hogy így megdöntse Lindbergh rekordját. Honolulu jelentések pedig arról számolnak be, hogy Ando japán legközelebb Tokio és Seattle között 6871 kilométeres útvonalon átrepüli a Csendes Óceánt.

— Nem utazhatnak ingyen a tanúk. Bucarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium államtitkársága értesítette az ilfovi ügyészséget — s ez a rendelkezés minden valószínűség szerint az általános — hogy a jövőben vádlottak egyik kihallgatási és tárgyalási helyről a másikra vitelét, vagy a tanuknak a tárgyalásokra való szállítását, a vasut nem hajlandó díjmentesen végezni, hanem csupán a rendszeres menetdíj megfizetése mellett. Hasonló intézkedéssel a közlekedésügyi minisztérium már a múlt évben is próbálkozott, akkor azonban még alkalmazásbavétele előtt visszavonták azt, mint káros és kivihetlent. Valószínű, hogy a mostani rendelkezésnek is ez lesz a sorsa, mivel annak végrehajtása csak még jobban akadályozná a pörök és a bűnügyek gyors elintézését.

— Súlyos károsodás érte az államkincstárt. Satumareból jelentik: Érdekes körülmények miatt súlyos károsodás érte az államkincstárt. Mint a hivatalos vizsgálat megállapította, az erdélyi dohánybevéltő hivatalok raktáraiban hónapok óta több mint egymillió kiló ugynevezett Zob. B. kiscsejtezett dohány pönészedik. A dohánybevéltők ugyanis nincsenek berendezkedve a dohány konzerválására, mert eddig mindig a beváltás után a lehető legrövidebb időn belül elszállították a központi beváltóba, Bucuresti—Belvederébe. A magas szállítási tarifa és munkabér miatt azonban az idén a központról úgy rendelkeztek, hogy egyelőre csak az elsőrangú minőségű dohányt szállítsák be, míg a selejtese későbbi rendelkezésig maradjon az egyes beváltók raktárhelyiségeiben, annál is inkább, mert — érdekes — a selejtes dohány elszállítási költsége jóval magasabb lett volna a beváltott dohány értékénél. Ilyen előzmények után aztán a hatalmas mennyiségű dohánytartalek félig száradva, legvégül raktárakba bepréselve, a hosszú hónapokon át megpönészedett és teljesen használhatatlanná vált. A pénzügyminisztérium monopolosztályán most azon tanakodnak, miképpen lehetne valamit mégis megmenteni a huszonöt vaggon megronlott dohányból. Miután a régi monarchiában ebből a selejtés dohányból az ugynevezett katona-dohányt készítették, az a terv merült fel, hogy a még használható mennyiséget ugyancsak erre a célra használják fel s pár bani árban utalják ki a hadseregnek.

— Repülőgépet vásárol Arad megye. A megyei prefekturára ma igen érdekes rendelkezés érkezett, amely közli a minisztertanács ama elhatározását, hogy Romániában minden megyének be kell szereznie egy repülőgépet, amely kereskedelmi célokat szolgálja. A prefekturán most megteszik a kellő intézkedéseket a gép beszerzésére, úgy hogy Arad megye is rövidesen rendelkezni fog egy kereskedelmi repülőgéppel.

— Súlyos baleset a Pécskai-úton. Súlyos szerencsétlenség történt ma este Aradon a Pécskai-úton. Lantos József vincellér egy szállópermetezővel dolgozott, amely eddig ismeretlen okból explodált s a permetező vasalkatrészével súlyosan megsebesítették Lantos József fejét. Az előhívott mentők eszméletlenül szállították a szerencsétlen embert a kózkórházba, ahol késő éjszakáig nem nyerte vissza eszméletét.

▶ Jön! A kárhozottak Jön! ◀

Ujból fellángolt a nacionalista mozgalom Egyiptomban.

Az angol külügyminiszter szerint az akciók kivülről szitják.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójától.) Angol politikai körökben aggodalmasan figyelnek az egyiptomi eseményekre, amelyek miatt Angliának tegnap három sorhajót kellett Egyiptomba küldeni. Egyiptomban ugyanis újból fellángolt a nacionalista mozgalom Zaglul pasa vezetésével, amely azt követeli, hogy az angolok vonják vissza csapataikat. Öt évvel ez

előtt Lloyd George ezt megígérte nekik, azonban az ígéretet nem tartották be, mire az egyiptomi országgyűlés tiltakozása jeléül az angol alkirály fizetését törölni akarta a Köztársaságtól. A londoni lapok igen súlyosnak tartják az egyiptomi helyzetet, miután Chamberlain kijelentése szerint kivülről szitják a mozgalmat.

Parlamentli bizottság elé került a „Tótágas”

Klebsberg magyar kultuszminiszter elítélően nyilatkozott Mészöly tanár szindarabjáról.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirati jelentése.) Gróf Klebsberg magyar kultuszminiszter és egy bizottság előtt ma felolvasták Mészöly egyetemi tanár nagy port felvert „Tótágas” c. darabját. Az általános vélemény az volt, hogy a darabnak sem nagyatádi Szabó Istvánhoz, sem a kizsádatársadalomhoz nincs köze. A szegedi egyetemi tanács elrendelte a vizsgálatot ebben az ügyben.

Klebsberg a Ház folyosóján kijelentette, hogy Mészöly darabja politikai pamflett, amelynek semmi irodalmi becséje nincs. Öneki nincs joga beavatkozni a dologba, de nagyatádi Szabó családjának nyitva áll az út a bűnvádi feljelentés megtételére rágalmazásért, becsületsértésért, vagy halottgyalázasért. A miniszter kijelentése nagy feltűnést keltett.

A szovjet békés hurokat penget Angliával szemben

Az orosz kormány nem akar háborus konfliktust. — Az Unió is fellép a kommunista agitációk ellen.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójától.) Az angol politikai körök most erősen foglalkoztatja az orosz válaszejegyzék, amely — mint politikai körökben megállapították — igen békülékenyhangu. A jegyzék kijelenti, hogy a szovjetkormányt a szakítás legkevésbé sem lepte meg, mert tisztában volt azzal, hogy Anglia nem akarja elsimítani a viszályt. Litvinov visszautasítja az felhozott vádakot, az okmányokra kijelenti, hogy hamisítottak és nem első eset, hogy Anglia ilyesmire folyamodik. Mind ezek dacára, reméli, hogy az angol nép meg fogja találni az orosz néppel való barátságához vezető utat.

A berlini jelentések szerint egy magasrangú orosz diplomata utazott keresztül Berlinen és a Neue Freie Presse-nek igen érdekes intervjút adott. Főben leszögezte, hogy Moszkvában nem hisznek a háboruban, sőt abban sem, hogy Franciaország vagy Németország csatlakozna Anglia oroszellenes akciójához. Jobb kormányt, mint a jelenlegi orosz, el sem lehet képzelni, mert a szovjetkormány nem gondol arra, hogy Nagyországot újból viszállítsa, míg egy polgári vagy cári kormány feltétlenül ezt tűzné ki célul. Moszkvában tisztában vannak azzal, hogy a szakítás Churchill pénzügyminiszter és az ő szélső konzervatív híveinek munkája. Őt tekintik a viszály értelmi szerzőjének. Oroszország — a diplomata kijelentése szerint — minden kereskedelmi kapcsolatot is megszüntet Angliával és más országokkal keres kárpótást. Ezzel szemben nem akarnak olyan intézkedést fogantatni,

amely jobban élesítene a helyzetet. Ellenkezőleg, ha Anglia belátja majd tévedését, az orosz kormány hajlandó lesz újból tárgyalni egy külön kereskedelmi egyezmény létesítéséről.

Külpolitikai körökben igen nagy érdeklődést keltett az, hogy Franciaországgal egyidejűleg Amerika is figyelmezteti a szovjetet, hagyjon fel a kommunista propagandával. Coolidge köztársasági elnök vasárnap Arlingtonban a hősök emlékünnepején beszédet mondott, amelyben az Unió külpolitikáját is érintette. Kijelentette, hogy azt akarják, hogy az Uniónak a többi nemzethez való viszonya igazságos, becsületes és nyugodt legyen, mindazonáltal katonailag teljesen felkészülten kell állni. Ha országunk olyan embereknek válna gyülekezőhelyévé, — mondotta az elnök — akik a fennálló rendet és munkát kedvelő néppel szemben büntényeket és erőszakosságokat követnének el, akkor az amerikaiaknak önfenntartásuk érdekében meg kell változtatniuk az alkotmányt, hogy a személyes szabaddal való visszaélést korlátozzák.

Az elnök ezzel arra célzott, hogy az Arkonnál tartott házkutatás alkalmával az Amerikában is dolgozó kommunisták nevei nyilvánosságra kerültek és a beavatottak szerint ez gyengéd figyelmeztetés akart lenni a szovjet számára. Valószínű az is, hogy nem véletlenül történt, hogy Franciaországban és az Unióban egyszerre elhatározták a féktelen kommunista agitáció letörését. Ugyanekkor pedig a párisi amerikai nagykövét is intőleg foglalkozott a szovjettel.

Ki akar sovány lenni?

(Arad, május 31.) A divat hét sovány esztendeje még nem múlt el és ezért még mindig lázas sietséggel igyekeznek új és új soványító kurákat felfedezni. Kiderült, hogy sem a tea, sem különböző mesterségesen előállított pilulák nem használják és fájdalmasan kell tudomásul venniük az illetőségeknek, hogy csak a fokozott testi munka és a táplálkozás korlátozása az egyetlen módszer, amely a boldogító fogyáshoz vezet.

Mégis újabb és újabb módszereket találnak ki, amelyek között a legszenzációsabb a habfürdő és a parafin-pakolás. Ezekről dr. Kolb, a Deutsche Medizinischen Wochenschrift című szaklapban egész tudományos értekezést közöl. A parafin-pakolás a következőképpen történik: A parafint folyékony állapotban kézzel erősen rákenjük a paciens egész testére, vagy legalább arra a testrésze, amelynek lesoványítását kívánják. Erre vízmentes papírost helyeznek és a végén vízbenba csomagolják. Félórát tűrnie kell a médiumnak a fokozatosan megkeményedő parafin nyomását. Lassankint kibírhatatlan melege lesz az áldozatnak. Ilyenformán a leghatásosabb izzasztó kurát csinálja végig, ami biztos fogyásra vezet.

A másik módszer, melyet sokkal hatásos-

sabbnak tartanak; a habfürdő. Ezt maga Kolb doktor próbálta ki és megállapította, hogy egyetlen fürdő után 800 gramot veszített testsúlyából. A habfürdőt egy fakádban készítik elő, amelynek fenékén csőrendszer van. A csöveken keresztül süritett levegőt préselnek be a vízbe, amittől a meleg víz lassankint forróbbá válik és habzani kezd. A paciens a kádban fekszik és az egész testét körül fogja a forró kezdő hab. Az izzadás olyan hatással jár, hogy a következő napig semmiféle más módszerrel elérni nem lehet. Az áldozatot leggyakrabban eszméletlenül szedik ki a fürdőkádból, amit azonban szívesen eltűr mindenki, mert hiszen ilyen fürdő után legalább is nyolc kilóval csökken a test súlya.

Dr. Kolb szerint nagyon elővigyázatosan kell ezt a kurát lefolytatni és hetenként legfeljebb csak egyszer lehet a soványító habokban fürödni. Mind a két módszer azonban nemcsak soványításra jó, hanem még különböző betegségeket is gyógyítanak vele, például ischiást, reumát, neuralgiát, stb. Ettől már csak egy lépésnyire van a leghatásosabb fogyókúra, — amikor az áldozatokat forró olajban fürösztik meg. Ez feltétlenül hatásos, mert a sovány, arányos természetű rajongó hölgyek vagy lefogynak tőle, vagy — belehalnak a kurába.

Gyilkos merénylet egy prefektus ellen.

Egy áthelyezett kapitány bosszúból rálőtt a prefektusra.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Tegnap délután, amikor a nemzetközi autóverseny résztvevői Siliştria városon keresztülhaladtak. Ghibanescu megyei prefektust az uccán hátulról lelőtte Popescu kapitány, aki azonos Pan Halipa inžinierjével. A prefektus állapota rendkívül súlyos és még teg-

nap este Bucurestibe szállították. A kapitányt, akit nyomban letartóztattak, csak nagynehezen sikerült megmenteni a tömeg dühétől. A merénylet oka bosszu, mert Ghibanescu, aki nem volt megelégedve a kapitány viselkedésével, interveniált a hatóságoknál és panaszára Popescut át is helyezték Tulceaba, ahonnan tegnap visszautazott és végrehajtotta bosszuját.

Egyesültek a világ Lindberghjei.

Levélözön az Océán hőiséhez. — A kik a „kedves rokontól” egy kis pénzt kérnek. — Néhány kis történet, amelyek mindennél szebben beszélnek.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) Lindberghet, aki különben már elhagyta Páris és már Londonban tartózkodik, a párisiak sok és lelkes ünneplése annyira kifárasztotta, hogy végül is illetékesek kénytelenek voltak az ünneplés-sorozatot lefűjni, mert az Océán hőse energikusan nyugalmat követelt. A repülő hős még párisi tartózkodásának az utolsó napján is három postaszák levelet és három ezer sürgönyt kapott. A táviratok egytizede különféle Lindbergh nevű emberektől származott. A világ összes Lindberghjei most mind azt akarják bizonyítani, hogy rokonai az oceáni repülőnek és felhasználják a kedvező alkalmat, hogy a kedves rokontól egy kis anyagi segítséget, pénzt kérjenek. Néhány kis történetet mesél el az amerikai követség titkára a párisi követségi palotában összegyűlt újságíróknak Lindberghről s ez a három kis epizód az, amiben benne van az egész ember.

Nem ismerék senkit.

Mikor Myron T. Hervick éjszaka felébredt, álmosan felült az ágyban, a szemét dörzsölte, mosolygott és ezt mondta:

— Igaz, hogy el ne felejtsem: át kell adnom Önnek két ajánló levelet. Nagyon kérem, hogy legyen szives azokat továbbítani, mert... mert én nem ismerék senkit Franciaországban. Ezt abban a pillanatban mondta, mikor az egész világon, Páris beleszámitva, millió és millió postahivatal, rotációs gép és szedő nem irt és nem nyomtatott egyebet, csak az ő nevét.

Mi...

A követ leült még egy percre az ágya mellé s elbeszélgette. Lindbergh nagy fáradtsága annak a bizonyos kimerültségnek a határán volt, mikor az ember már nem tud igazán aludni. Az utról beszélt és ezt mondta:

— Volt még nekünk 200 liter benzínünk. Ó, mi repülhettünk volna még legalább ezer kilométert...

— Ki az, „mi”? — kérdezte a követ.

— A gép és én — mondta fáradtan Lindbergh.

Engedély.

Délben, mikor fölébredt, mikor a táviratok ezerit, a virágokat, a névjegyeket, a meghívókat, az ajánlatokat kosarakban behordták az ágya elé, a követ, aki csak néhány órát aludt, s már kora reggel óta fogadta az „alvó fiú” nevében a magas és legmagasabb hivatalos szerencsekívánatokat, bement hozzá és megkérdezte, hogy mit szeretne, mihez lenne kedve, mit fogad el a meghívások közül — (másnap délre a köztársaság elnöke hívta már magához, hogy átadja neki a becsületrendet), Lindbergh habozás nélkül felelt:

— Van egy tervem, amit nagyon szeretnék megvalósítani.

A követ mosolygott:

— Tessék.

— Először is — mondta Lindbergh — szeretném megnézni Bourgetban a gépet, hogy nem esett-e valami baja, mert a leszállásnál nagyon sok ember volt körülötte. Aztán, ha a gép rendben van, szeretnék elrepülni Páris fölé.

— Persze — mondta tündöve Lindbergh, — ehhez előbb be kell várni a rendőrség engedélyét.

A szerény hős.

Az apja képviselő volt, az anyja a chemia tanárnője a Detroit-i felsőbb iskolában. Elbájozott, szerényebbet, naivabbat, jobban ne-

veltebbet, udvariasabbat, emberiebbet nehéz elképzelni, mint ahogy ez a 25 éves, egészen gyermekes, szűke fiú felel, mosolyog, néz, kér, vélekedik. Ez nem egy „ász”, nem egy prima-donna, hanem egy nagyon finom ember. Valami keveréke madárnak és embernek, valami furcsa lélek és ösztön, ami végtelen távolságokat és irányokat percnyi biztonsággal érez, valami egészen különös, még soha nem látott, megható és elbájoló valaki: a kompasszal a zsebében és szalmakalappal a fején, a kölcsönkért bő ruhákban, mert garderoberot nem hozott magával és vizumot elfelejtett kérni az utlevelére.

Jön! A kárhozottak Jön!

Mozi.

xx Asszonyok Golgotája. A mai társadalom legégetőbb problémája él ebben a filmben: szabad-e a születendő magzatot megölni, vagy nem. Ez a mesteri probléma hatalmas művészettel van felépítve az „Asszonyok Golgotája” című filmben és két kiváló művész: Conrad Veidt és Harry Liedtke interpretálják a férfi szerepeket. Az aradi Apolló mozgószínház szombatiig vetíti a grandiózus drámát és az előadások 6. fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx A Pathé-Journal az aradi Urániában kerül minden előadás előtt vetítésre és közli a világ legújabb eseményeit.

xx „Ó, doktor drága” a címe annak a nagyszerű vígjátéknak, mely az aradi Uránia mozgószínházban kerül vetítésre. A film minden jelenete megneveteti a nézőt. Az előadások 6. fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek. Főszereplő: Reginald Denny.

xx A világ legújabb eseményeit vetíti minden előadás előtt az aradi Apolló mozgószínház filmzurnálja.

xx A „Kárhozottak” a legújabb filmszenzáció, Wladimir Gaidarow-al a főszerepben.

xx Jön! „Őszi nagygyakorlatok.” Jön!

xx Rod la Roque ma a Marosparti mozgószínházban, Gigolo a tánckirály címen egy kitünő sláger kerül ma bemutatásra a Marosparti mozgószínházban, amelyben a főszerepet a mozikközönség kedvence, Rod la Roque játssza, a töle megszokott kedvességgel.

Jön! Ős i nagygyakorlatok Jön!

SPORT

O A Moise Nicoara liceum tornavizsgálja. Az aradi Moise Nicoara liceum vasárnap tartja ezévi tornavizsgálját a Gloria-CFR. pályán, délután 5 órai kezdettel. A program a következő lesz: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok. 3. Zászlógyakorlatok. 4. Botgyakorlatok. 5. Buzogánygyakorlatok. 6. Abroncsgyakorlatok. 7. Pyramis (gula). 8. Kötélmászás. 9. Sziertorna. 10. Atletikai verseny 100 m. síkfutás, 4×100 m. staféta, magas- és távugrás, diszkosz- és gerelyvetés. A szabadgyakorlatokat a 93. gyalogezred zenekara kíséri.

Erzsébet Mozgó

Ma d. u. 6, 8 és 9 órakor

MACISTE az oroszlanok között.

A világhírű Maciste legnagyobb cirkusz filmje, a legizgalmasabb jelenetek, Maciste harca az oroszlanokkal. Pazar kiállítás.

Jön! Várkonyi és Korda Mária.

Szép idő esetén az esti előadás a kerthelyiségben.

Tragikus lakodalom.

Az újdonsült férj agyonlőtte párórás feleségét.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójától.) Tragikus véletlennek esett áldozatul tegnap este Bucurestiben Olimpia Ene Gheorghé fiatal menyecske, akit pár óras férje a lakodalmas ünnepségen véletlenül szíven lőtt. Az ifjú pár a kora délutáni órákban esküdtött össze és a templomból a násznép egyenesen egy külvárosi vendéglőbe ment mulatozni. Éjfél felé, amikor már az egész násznép italos volt s egymást követték a szokásos lakodalmi tréfák, az újdonsült férjnek, Stefan I. Stefan közrendőrnek eszébe jutott, hogy ilyenkor üdvöseket is szokás tenni. Nyomban az udvarra ment, ahol revolverével egymásután többször a levegőbe lőtt. A lövések zajára figyelmes lett lakodalmazók, hogy az ittas férjet valami szerencsétlenség ne érje, az új menyecske vezetésével az udvarra siettek. A menyecske már az ajtóból kiáltott férjének, hogy ne löjjön többet, a férfi azonban nevetett s újból felhuzta a ravaszt. Ebben a pillanatban a menyecske odaugrott és ki akarta rántani férje kezéből a revolvért, ami azonban abban a pillanatban elsült és a szerencsétlen pár óras ifjú menyecske szíven találva, holtan rogyott össze. A vigyázatlan férjet letartóztatták.

Megvesztegetéssel vádolt

aradi szigurancdetektiv.

Megvesztegetéssel vádolva került ma az aradi ügyészre Ciuturian Dumitru aradi sziguranc tisztviselő, aki az aradi állambiztonsági hivatalnál teljesített szolgálatot. Ciuturian — a vád szerint — napokkal ezelőtt nyomozást indított több vasuti fosztogatás ügyében. A nyomozás során megállapította, hogy a lopásokat Reichberger Miksa és Schwartz Sándor aradi fiatalemberek követik el, akiket őrizetbe is vett, de a feljárnól 500 lej ellenében futni hagyta őket. Pár nap múlva azonban a tetteseket ismét elfogták, akik aztán a szigurancán bevallották, hogy megvesztegették Ciuturiant. Ciurescu Tache, az aradi sziguranc főnöke, erre nyomban felüggesztette állásától Ciuturiant és az elfogott fosztogatókkal együtt az ügyészre kísértette be. Az ügyészre Niculescu főügyész hallgatta ki Ciuturiant és a két fiatalembert és letartóztatási indítványt tett ellenük. Radu Pascu vizsgálóbíró azonban kihallgatása után Ciuturian Dumitru szabadon engedte.

— Megfeleltek a pancotai vasuti karambol súlyos itéletét. Megirtuk, hogy az aradi törvényszék tegnap tartott főtárgyalást az elmúlt esztendőben a pancotai állomáson történt vasuti karambol ügyében. Bogoi György volt forgalmi tisztviselő és Nagy János vonatvezető megfeleltek a törvényszék súlyos itéletét. Bogoi ugyanis bizonyítani tudja, hogy ő nem követett el mulasztást, a karambolt nem hibás váltóállítás okozta és nem a brádi személyvonat, hanem két teher-szerelvény mozdonya ütközött össze, Nagy János hibája következtében.

ASSZONYOK GOLGOTÁJA

HARRY LIEDTKE és CONRAD VEIDTTAL.

Ma, szerdától az Apolloban.

Az előadások 6, 8 és 10-kor kezdődnek.

Rod La Roque mint **GIGOLO**, a tánckirály, ma a Marosparti mozgószínházban.

KÖZGAZDASÁG.

Érdekes változások az Aradi Ipar- és Népbanknál

Báró Solymossy Lajos megvette Tagányi Sándor részvénypakettjét,
Uj igazgatósági tagokat választ a holnapi közgyűlés.

(Arad, május 31.) Aradváros egyik legrégibb és legjelentősebb pénzintézeténél, az Aradi Ipar és Népbanknál, érdekes változások és ezzel kapcsolatban nagyfontosságú tranzakciók vannak készülőkben. A pénzintézet, amely Arad gazdasági életében mindig előkelő szerepet játszott, az utóbbi időben, részben a gazdasági viszonyok miatt, részben az intézet két igazgatójának halála következtében bizonyos passzivitásra kényszerült. Most azonban egy komoly tranzakció van folyamatban, amely az Aradi Ipar és Népbankot ismét a régi frissességű, aktív pénzintézetté emeli. A pénzintézet egyik részvényese, báró Solymossy Lajos, akinek több ezer részvény van tulajdonában, meg szándékozik vásárolni a Tagányi-féle részvénypakettjét, amely 22.000 darab részvényből áll. Ezzel a vásárlással báró Solymossy Lajos megszerzi a majoritást és hatalmas vagyonával biztosítja a bank aktivitását. Ezzel a tranzakcióval kapcsolatban személyi változások is történnek az igazgatóság összetételében. Az igazgatóság három tagja, id. Szalay Károly igazgatósági elnök, Walder Gyula és dr. Tagányi Sándor lemond és a holnap összehívandó rendkívüli igazgatósági és felügyelőbizottsági értekezleten új igazgatósági tagokat választanak.

Az Aradi Ipar és Népbank nagyszabású tranzakciója következtében a báró Bohus-csoport, amelyet dr. Krenner Zoltán képviselt, háttérbe szorul és dr. Krenner, aki ideiglenesen vezette a bank ügyeit; visszavonul. A vezérigazgatói állás betöltése szintén napok kérdése és valószínű, hogy az igazgatóság álláspontra a vezérigazgató személyére vonatkozólag, a holnapi igazgatósági ülésen fog kialakulni. Érdekes, hogy az Aradi Ipar és Népbank tranzakciójának hírére a bank részvényei a mai napon száz lejjel emelkedtek. Előreláthatólag a pénzintézetnél történt változások következménye az lesz, hogy a bank ismét aktivitásba lép és elfoglalja azt a vezető pozíciót, amelyet az utóbbi idők kényszerű stagnálása miatt fel kellett adnia. Dr. Bedő Árpád, aki az Aradi Ipar és Népbank eme tranzakcióját intézi, a mai napon a következő felhívást küldötte a bank igazgatósági és felügyelő bizottsági tagjai részére:

Báró Solymossy Lajos ur képviseletében van szerencsém tisztelettel értesíteni, miszerint a folyó évi május hó 28-án tartott együttes igazgatósági és felügyelőbizottsági értekezleten az igazgatóság 3 tagja: 1. Id. Szalay Károly, 2. dr. Tagányi Sándor, 3. Walder Gyula urak lemondottak igazgatósági tagságukról és így a már régebben kilépett Mairovitz Emil ur, valamint az elhalt Margineantiu Titus ur tagsági helyével öt igazgatósági tagsági hely üresedett meg. Ezen taghelyek betöltése céljából az igazgató-választmány folyó évi június hó 1-én délután 5 órára tanácskozmányra hivatott össze a pénzintézet székházába. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság egyhangulag elfogadta az alább nevezett uraknak új tagokul való jelölését azzal, hogy megválasztásukat ajánlja az igazgató-választmánynak az alapszabályok 83. szakasza alapján. Felkérjük a t. választmányi tag urat, hogy ezen a tanácskozmányon megjelenni és oda-hatni sziveskedjék, hogy ekként új igazgatóság alakulhasson, melynek célja az, hogy a bank helyzetét szanálja. Arad, 1927. évi május hó 30-án. — Igazgatósági jelöltek: 1. Báró

Solymossy Lajos, 2. báró Solymossy Tibor, 3. Jakobovics Jenő, 4. dr. Bedő Árpád, 5. Stelgerwald Alajos.

Zürichben 3.15, Párisban 15.35 a lei

Helyi valutaárak. (Május hó 31.)
Kifizetések: Berlin 40.05, Amsterdam 67.60, Newyork 168.50, London 820.50, Páris 6.62, Milánó 9.38, Prága 5.05, Budapest 29.48, Zágráb 2.96.50, Bécs 2.78, Zürich 32.50. — **Áru:** Márka 40, dollár 168, angol font 820, francia frank 6.60, olasz lira 9.30, cseh korona 5, pengő 29.40, dinár 2.95, osztrák schilling 23.70, svájci frank 32.50. — **Pénz:** Márka 38, dollár 166, angol font 800, francia frank 6.40, olasz lira 9, cseh korona 4.80, pengő 29, dinár 2.85, osztrák schilling 23.40, svájci frank 31.50. — Irányzat: szilárd.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Május hó 31.)
Kifizetések: Páris 6.60, Berlin 39.90, London 817, Newyork 168, Milánó 9.25, Zürich 32.37.50, Prága 4.99, Bécs 23.72. — **Valuták:** Napoleon 670, német márka 39, leva 1.20, török lira 0.85, angol font 808, francia frank 6.65, svájci frank 31.50, olasz lira 9, drachma 2.20, dinár 2.95, dollár 167, lengyel márka 18, osztrák schilling 24, magyar pengő 29, cseh korona 4.80.

Zürichi tőzsdenyitás. (Május hó 31.)
Berlin 123.15, Amsterdam 208.12.50, Newyork 519.75, London 2524.62.50, Páris 20.36, Milánó 28.52.50, Prága 15.40, Budapest 90.60, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.15, Varsó 58.10, Bécs 73.17.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Május hó 31.)
Berlin 123.15, Amsterdam 208, Newyork 519.75, London 2524.75, Páris 20.35.75, Milánó 28.61.25, Prága 15.40, Budapest 90.65, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.15, Varsó 58.10, Bécs 73.17.50.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara a kamarák országos kongresszusán. Pacuraru Brutus, az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkára, ma délután a bucaresti-i gyorsvonattal a fővárosban át, Chisinauba utazott, ahol résztvesz a kamarák országos kongresszusán, az aradi kamara képviseletében. A főtitkár körülbelül egy hét múlva tér vissza Aradra.

— Megjelenik a forgalmi adó alá eső cikkek hivatalos ártáblázata. Bucurestiből jelentik: A forgalmi- és luxusadók kiszámításánál alapul szolgáló irányárak megállapítására kiküldött pénzügyminisztériumi bizottság befejezte munkáját és az általa összeállított ártáblázatok valószínűleg a „Monitorul Oficial” szerdai számában fognak megjelenni. Ezzel egyidejűleg körrendelet megy az összes vámhivatalokhoz, hogy június 5-től kezdődőleg az importált áruk forgalmi- és luxusadóját a hivatalos táblázatok alapján állapítsák meg. Június 5-ig tehát ezeknél az áruknál továbbra is úgy számítják ki a forgalmi- és luxusadót, hogy a számlában feltüntetett összeghez hozzáadják a vámilletéket és a szállítási költségeket, míg az exportcikkekénél csakis a számla értéke után.

Rádió-műsor.

Szardis, június 1. Wien-Graz, 21.15. Hans Pflüger est. — Pozsony, 17.45. Cigányzene. — Zágráb, 20.30. Hangversenyakadémia. — Milánó, 20.45. Operarészletek. — Boroszló, 20.10. Hangverseny. — Prága, 20.10. Francia zene. — London, 22.10. Tánczene. — Leipzig, 20. Nagy zenekari hangverseny. — Stuttgart,

20. Operast. — Róma, 17.20. Hangverseny. — Berlin, 20.10. Operettelőadás. — München, 18.05. Operaelőadás. — Budapest, 9.30., 12. és 15. Hírek. — 16. Gyermekmesék. — 18.30. Szimfonikus zenekari hangverseny. — 20.30. Musset: „A szerény”. — 21.35. Hírek. — 22. Cigányzene.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR.

B. rovat alatt közölttekérel nem vállalunk felelősséget.

Ozv. Hoffmann Antalné szül. Brusch Irma mint mélyen sujtott hitves, ugyszintén gyermekét: Mici férjezett Dr. Reou Illésné és Bözsi férjezett Berzován Jánosné a legbensőbb szomorúsággal, de a Mindenható szenteséges akaratában való megnyugvással tudatják, hogy az önfeláldozó férj, a szerető jó édesapa, illetve após, sógor, nagybácsi és rokon

HOFFMANN ANTAL,

folyó évi május hó 30-án, esteli háromnegyed 8 órakor áldásos életének 68-ik, zavar-talan boldog házasságának 33-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhítatos felvétele után a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest jobblétre szenderült.

Az Istenben boldogult földi maradványait folyó évi június hó 1-én délután 4 órakor fogjuk a Str. Consistoriului (Batthyány-ucca) 7. számú gyásházából a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után a helybeli felső temetőben lévő családi sírkertben örökös nyugovó helyére elhelyezni.

Az engesztelő szentmise-áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi június hó 3-án délelőtt 10 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Drága emléket szeretettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1927. május hó 31.

Dr. Reou Illés, Berzován János, veiei. Ozv. Hoffmann Győzőné szül. Dengel Katica, sógornője. Ozv. Dr. Lengyel Sándorné szül. Tones Irma, Hoffmann Győző, Hoffmann János, Szentmiklóssy Gyuláné szül. Tones Lujza, Tones Emma, unokahugai és öccsei.

2914

Ioan Limbeck și fiul Arad. Fabrica de oostluguri de metal și întreprindere de înmormantari Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Arad főterén,
I. emeleti helyiség,
áll: 2 nagy uccai és
1 nagy udvari szobából,
AZONNAL KIADÓ.

Irodának, szalónak, orvosi rendelőnek,
műhelynek, üzletnek rendkívül alkalmas.

Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában

Legelőszőbb butorvásárlási forrás Klug György butorgyára Ujarad,

Str. Mihai Viteazul 14. Lerakat a Maroshid mellett. Kárpitos
munkák a legelőszőbb árban kaphatók. 2907

Női harisnya, aszuros, oakkos szélő prima Lei 145. **Bogyó A.**
Belyem harisnya — — — Lei 75, 85 és 97. Górna min. Lei 95—135—141
Belyem jár harisnya — — — Lei 65 — — — Lei 75 — — — Lei 95—és 115 lej.
Divatkeztük 80 lejétté — — — Férj- és gyermekharisnyák! (Deák Ferenc-ucca) 12.

Budapestre féljegy és félvizum június 1-16-ig. Igazolványok és jegyek: „**IDET**” menetjegyirodában, színházzal szemben

Cipőszükségletét legolcsóbban és legjobban Weinberger cipőüzletében szerezheti be.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, Eltve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap-50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézködéskérésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefoni száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

VARRÓLÁNYOKAT 10 fizetéssel felvesz az Aradi Kötőt és Kötőszövőgyár. RT. 2910

ÜGYES szobaleány felvétetik Strada Románului (Zrínyi-ucca) 8. 2861

TANULÓLEÁNY felvétetik. Szentgyörgyi Elvira pyjama, fehérnemű és kézimunkaszalon Arad, Str. Cosbuc (Wesse-ényi-ucca) 12.

13-15 ÉVES mindenféle leány felvétetik. Samuel, Orczy-u. 18. 2897

FIZETŐ és tanuló varrólányokat felvesz női divatszalon Str. Consistoriului (Batthyány-u.) 40., II. em. 2916

KÖZÉPKORU jobb nő házvezetőnő vagy egy gyermek mellé azonnal állást keres. főzést vállalja. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2906

ÜGYES szobaleány felvétetik. Bulv. Carol 79. emelet Salamonné. 2911

TISZTESSÉGES jörfőző asszony, bejáró főzőnőnek ruhához ajánkozik. Cimeket kér Kölcsey-ucca 11. házimesternél leadni. 2913

KERESKEDELMI KÖNYVEK felfektetését a bélyegtörvény kívánalmainak megfelelően öröknyelvére is előnyösen vállalom. Szántó Mór, Schönwald-fatelepep címén Övartér. Telefon 181. 2919

URIDIVAT üzletbe intelligens, a három hazai nyelvet beszélő fiatalember gyakorlatnok felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2918

200.000 LEJ kaucióképes fiókvezetőt keresünk déji raktárunkhoz. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 10420

HÁZVEZETŐNŐ 40 éves, komoly, szerény, intelligens nő állást keres, hol megbízhatóságáért megbecsülnék. Cateia Saguna 113. 2917

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ANTIK TÜKRÖK, perzsa és gyári szőnyegek, bördők, komplett szobaberendezések, íróasztalok, antik ebédlő, antik szalon, antik kis vitrin, gyertyatartók, villanylámpák, festmények, márvány íróasztalgarnitúrák, fotelok, függönyök, asztalneműk, vitrin tárgyak, dísztárgyak, paplanok, asztalok, székek, gyermekkoscsik, sezlon, hegedű, tant, csejő, harmónika, fényképező gépek stb. eladó. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

TELJESEN új hálószoba és konyhaberendezés elutazás miatt olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2921

TISZTA RONGYOT gének tisztogatására keressük megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 600

STELZHAMMER zongora jókarban eladó. Str. Veliciu (Lipót-u.) 23. 10420

BIZOMÁNYBA KERESK dísztárgyakat, bördöndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyeget, közönségségi cikkeket, férfi ruháneműt, egyes butordarabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

HOFHERR-féle új elevátorok 36.000 lejért, használtak előnyös árban kaphatók kedvező feltételek mellett Friedrich Testvérek gépgyárában Timişoara. 2716

Hazakra és földekre kölcsönöket

dollárban és lejben kedvező feltételekkel folyósítatok.

Herzog Sándor

2810 Strada Bratianu (Weitzer Janos-ucca) 17. szám.

FRIEDMANN szerencsége kolosszális!

Huszmillió lejt

750.000 Schillinget nyerhet Ön egyetlen sorsjeggyel.

A 16-ik sorsjáték V-ik osztályának főnyereménye 100.000 Schilling a nálam vásárolt 54524. sz. sorsjeggyen lett nyerve.

S. 500.000.—, 250.000.—, 100.000.—, stb. nyeremények készpénzben, minden levonás nélkül!

A világ legkedvezőbb sorsjátéka. 100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény. Minden második sorsjegy nyer.

Az I. osztály húzása 1927. június 21-23.

Sorsjegyek 1/8 S. 4.—. (Lej 110), 1/4 S. 8.—. (Lej 220), osztályonként 1/2 S. 16.—. (Lej 440), 1/1 S. 32.—. (Lej 880).

Rendeljen azonnal!

A megrendelés vétele után az eredeti sorsjegyeket a hivatalos játéktérrel együtt azonnal küldjük Önnek. — Megrendelést zárt borítékban kérjük. 2882

Ludwig Friedmann Wien, I, Salzries 12/m

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST,

a Dunapárton. Előkelő otthon! Polgári árak! Távlatcím: „HUNGARIOTEL”.

Sürgősen és legolcsóbban eladó egy kis új üzlet berendezéssel együtt.

Aradon a város legforgalmasabb helyén (belvárosban) kedvező fizetési feltételek mellett, külföldre való elutazás miatt. O Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2904

TETRA

BABY kelengye előnyös árban LUSZTIG és BERGER-nél Arad, Bulev. Regina Maria 24.

INGATLAN.

BELVÁROSBAN 100 □-öles telek eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2893

Gyorokon.

megállónál 1 kat. föld szőlő háromszobás verandás, télen is lakható lakással, szép parkkal, elsőrendű felszereléssel, pincével olcsón ELADÓ.

Megbízott: Győrffy „Mures” irodája.

Minden elfogadható áron

vásárolhatók kiárusításból visszamaradt ÜVEG- ÉS PORCELLÁNÁRUK. Porcellánüzlet, Vaslakat épület, zsidótemplommal szemben. 2793

Ki akar érettségizni? Középiskolai Összevont magánvizsgálatokra és érettségire, teljes anyagi felelősség mellett előkészít Galgóczy Magántanfolyam Budapest, VIII. Mária Terézia-tér három.

4 1/2 x 5 1/2 eredeti

perzsaszőnyeg

OLCSÓN ELADÓ. Érdeklődők szíveskedjenek címüket Győrffy „Mures” irodába Str. Unirel leadni. 15290

Ön is tudja, hogy kitűnő

minőségű Coventry Royal, Góricke, Dürkopp, Waffnerad és Puch kerékpárokat vehet

részletfizetésre **HAMMERVILMOS**

szaküzletében Arad, Plata Avram Iancu 5-6. (Szabadság-tér)

Bánátban **A.S.** Tel. 16. megbízható

vevőkört szerez

az évtizedek óta bej. cég

Schattenles Ügynökség.

Lugos. 2905

FIGYELEM!

Aki tartós, szép és

olcsó cipőt akar, az keresse fel

GARA cipész üzletét Arad,

Str. Eminescu 19. (Deák F.-u.), ahol javítások is elfogadtnak

Vasarugyar

a legmodernebb automata- és szerelvényekkel felszerelve, a legkeresettebb tömegcikk gyártására berendezve, a kereskedelmi vezetésre tökével rendelkező társat keres.

Megkeresések „Versenymentes” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába keretnek. 2881

KITŰNŐ MINŐSÉGŰ

rozgallón (kókkó)

kapható nagyban és kicsinyben a zlatnai állami gyárban (Jud. Alba) kg.-ként 26 lej árban. Vagontételnél bank garancia mellett 90 napi hitel. Ugyanott VASGÁLIC kg.-ként 3 lej és 10 bani árban.

Directiunea Uzinelor Metalurgice de stat Zlatna. 2837

Maculatura papir 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

VIZUMOK követségaknél Utlevé-hosszabítások, C.F.R. bérletek

!! Künstler-vizumiroda !! Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 36. :: Dácie színházzal szemben.

Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintéz.